

YAKIN DOĞU ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
GÜZEL SANATLAR EĞİTİMİ BÖLÜMÜ
EĞİTİMDE YARATICI DRAMA ANA BİLİM DALI

ÖĞRETMEN ADAYLARININ YARATICI DRAMA DERSİNE İLİŞKİN
TUTUMLARININ DEĞERLENDİRİLMESİ

(Yakın Doğu Üniversitesi Örneği)

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Aysun GÜRİSOY

Lefkoşa

Haziran, 2018

YAKIN DOĞU ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
GÜZEL SANATLAR EĞİTİMİ BÖLÜMÜ
EĞİTİMDE YARATICI DRAMA ANA BİLİM DALI

ÖĞRETMEN ADAYLARININ YARATICI DRAMA DERSİNE İLİŞKİN
TUTUMLARININ DEĞERLENDİRİLMESİ

(Yakın Doğu Üniversitesi Örneği)

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Aysun GÜRİSOY

Tez Danışman

Prof. Dr. Ayşe ÇAKIR İLHAN

Yrd. Doç. Dr. Emine KIVANÇ ÖZTUĞ

Lefkoşa

Haziran, 2018

JÜRİ ÜYELERİNİN İMZA SAYFASI

Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğü'ne

Aysun GÜRSOY' un "Öğretmen Adaylarının Yaratıcı Drama Dersine İlişkin Tutumlarının Değerlendirilmesi" isimli çalışması, Haziran 7 tarihinde jürimiz tarafından Güzel Sanatlar Eğitim Ana Bilim Dalı'nda Yüksek Lisans Tezi Olarak Kabul Edilmiştir.

	Adı- Soyadı	İmza
Başkan	: Prof. Dr. Ayşe ÇAKIR İLHAN	.....
Üye (Danışman):	Yrd. Doç. Dr. Emine KIVANÇ ÖZTUĞ	.....
Üye	: Doç. Dr. Ahmet GÜNEYLİ	.....
Üye	: Yrd. Doç. Dr. Nazım KAŞOT	.....
Üye	: Yrd. Doç. Dr. Ayhan ÇAKICI	.....

Onay

Yukarıdaki imzaların, adı geçen öğretim üyelerine ait olduğunu onaylarım.

.../...../2018

Prof. Dr. Fahriye ALTINAY AKSAL
Enstitü Müdürü

ETİK İLKELERE UYGUNLUK BEYANI

Tezimin içerisinde yer alan verileri, bilgileri ve dökümanları akademik ve etik kurallar çerçevesinde elde ettiğimi; tüm belge, bilgi analiz ve ve bulguları bilimsel etik ve genel ahlak kurallarına uygun bir şekilde sunduğumu; çalışmamda yer alan ve bana ait olmayan veri, düşünce, bilgi sonuçların tümüne bilimsel etik kurallarının gerektirdiği şekilde kaynak belirterek atıfta bulunduğumu beyan ederim.

..../..../2018

Aysun GÜRSOY

ÖNSÖZ

Bu çalışmanın her aşamasında bana rehberlik eden, değerli bilgilerini benimle paylaşan, her sorun yaşadığımda samimiyetle yardım eden sabır ve hoşgörü ile bana yardımcı olan danışman hocalarım Prof. Dr. Ayşe Çakır İlhan ve Yrd. Doç. Dr. Emine Kıvanç Öztuğ'a teşekkür ediyorum.

Bu süreçte yanımda olan ve destekleyen sevgili eşim Ayberk Gürsoy ve canım kızlarım Aysuda ve İlayda'ya teşekkür ediyorum.

Aysun Gürsoy

ÖZET

ÖĞRETMEN ADAYLARININ YARATICI DRAMA DERSİNE İLİŞKİN TUTUMLARININ DEĞERLENDİRİLMESİ

(Yakın Doğu Üniversitesi Örneği)

GÜRSOY, Aysun

Yüksek Lisans, Güzel Sanatlar Eğitimi Ana Bilim Dalı

Tez Danışmanı

Prof. Dr. Ayşe ÇAKIR İLHAN

Yrd. Doç. Dr. Emine KIVANÇ ÖZTUĞ

Haziran 2018, 55 sayfa

Bu çalışmanın amacı, KKTC'deki üniversitelerde öğretmenlik bölümünde öğretim gören öğretmen adaylarının yaratıcı drama dersine ilişkin tutumlarının cinsiyet, yaş, bölüm, sınıf, ailelerin yaşadığı yerleşim yeri, mezun oldukları lise türü gibi çeşitli değişkenlere göre incelenmesidir. Bu amaçla Yakın Doğu Üniversitesi'ne bağlı Okul Öncesi Öğretmenliği ve İşitme Engelliler Öğretmenliği programlarında yaratıcı drama dersini alan öğretmen adaylarına, yaratıcı drama eğitimi öncesinde ve sonrasında, Yaratıcı Drama Dersine Yönelik Tutum Ölçeği uygulanmış ve aday öğretmenlerin tutum puanları bağımsız değişkenlere göre incelenmiştir. Araştırma sonunda öğretmen adaylarının yaratıcı dramaya ilişkin tutum puanlarının eğitim öncesinde kadınlar lehine anlamlı düzeyde farklılaştığı ancak eğitim sonrasında bu farklılığın ortadan kalktığı görülmüştür. Bunun yanında öğretmen adaylarının tutum puanlarının yaş, bölüm, sınıf, ailelerin yaşadığı yerleşim yeri, mezun oldukları lise türü değişkenlerine göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermediği saptanmıştır. Araştırma sonuçlarına göre şu önerilerde bulunulabilir.

Araştırma grubunun yaratıcı drama eğitimi öncesi ölçekten almış oldukları ortalama puanlar, yaratıcı drama eğitimi sonrası ortalama puanlardan daha düşük olduğu görülmüştür. Eğitim öncesi ve sonrası arasındaki bu puan düşüşü istatistiksel olarak anlamlı olmasa da bu düşüşün sebeplerinin araştırılması gerekmektedir. Tutum puanlarıdaki eğitim sırasında yaşanan düşüş için verilen drama eğitiminin etkinliğinin incelenmesi, yaratıcı drama dersinin içeriğinin değiştirilmesi ve ders

saatinin artırılması önerilebilir. Drama dersini veren öğretim elemanlarının öğrencilerinin derse katılımını işleyecek şekilde işlemleri önerilebilir.

Anahtar kelimeler: Yaratıcı drama, Öğretmen adayı, Tutum.

ABSTRACT**PROSPECTIVE TEACHERS ATTITUDES REGARDING THE EVALUATION
OF CREATIVE DRAMA COURSE****(Near East University Example)****Aysun GÜRSOY****Master of Education, Creative Drama İn Education****Thesis Supervisors****Prof. Dr. Ayşe ÇAKIR İLHAN****Asist. Prof. Dr. Emine KIVANÇ ÖZTUĞ****June 2018, 57 pages**

The aim of this study is to examine the attitudes of the prospective teachers who are studying at universities in T.R.N.C. towards creative drama according to various variables such as gender, age, department, class, place of their families live, and school type they graduated. For this purpose, Attitude Scale towards Creative Drama was applied to the candidates who took creative drama course in the programs of Preschool Teaching and Hearing Impaired Teachers of Near East University before and after creative drama education and the attitude scores of the teacher candidates were examined according to independent variables. At the end of the research, it was seen that the teacher candidates' attitudes coresrelated to the creative drama differed significantly in favor of women before the training but this difference remained after the training. Besides, it was determined that the attitude scores of teacher candidates did not show any statistically significant difference according to age, department, class, place of residence where their families lived, and school type graduates. According to the results of the research, the following suggestions can be made.

The average scores of the research group in the pre-training drama were lower than those in the post-training drama. Even though this decrease was not statistically significant, it is necessary to investigate the causes of this decrease. Attitude scores can be suggested to examine the effectiveness of the drama training given for the decline in the training question, to change the content of the creative drama course and to increase the course time. Procedures may be suggested for the

instructors of the drama course to process the participation of the students in the course.

Keywords: Creative drama, Preservice teacher, Attitude.

İÇİNDEKİLER

JÜRİ ÜYELERİNİN İMZA SAYFASI.....	i
ETİK İLKELERE UYGUNLUK BEYANI.....	ii
ÖNSÖZ	iii
ÖZET.....	iv
ABSTRACT.....	vii
İÇİNDEKİLER	vii
TABLolar LİSTESİ.....	x

BÖLÜM I

GİRİŞ

1.1. Problem Durumu.....	1
1.2. Araştırmanın Amacı.....	3
1.3. Araştırmanın Önemi.....	4
1.4. Sınırlılıklar.....	5
1.5. Tanımlar.....	5

BÖLÜM II

KURAMSAL ÇERÇEVE VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

2.1. Kuramsal Çerçeve.....	6
2.2. İlgili Araştırmalar.....	13

BÖLÜM III

YÖNTEM

3.1. Araştırmanın Modeli.....	22
3.2. Çalışma Grubu.....	22
3.3. Veri Toplama Araçları.....	23
3.3.1. Kişisel Bilgi Formu.....	24

3.3.2. Yaratıcı Drama Dersine Yönelik Tutum Ölçeği.....	24
3.4. Verilerin toplanması.....	24
3.5. Verilerin İstatistiksel Analizi	25

BÖLÜM IV BULGULAR VE YORUMLAR

4.1. Bulgular ve Yorumlar.....	26

BÖLÜM V TARTIŞMA

5.1. Tartışma.....	36

BÖLÜM VI SONUÇ VE ÖNERİLER

6.1. Sonuç.....	38
6.2. Öneriler.....	39
KAYNAKÇA.....	41
EKLER.....	47

TABLolar LİSTESİ

sayfa

Tablo 3.1.	Öğrencileri tanıtıcı özelliklerine göre dağılımı	23
Tablo 4.1.	Öğrencilerin yaratıcı drama dersine yönelik tutum ölçeğinde yer alan önermelerden eğitim öncesi ve sonrası aldıkları puanlar	26
Tablo 4.2.	Öğrencilerin yaratıcı drama dersine yönelik tutum ölçeğinden eğitim öncesi ve eğitim sonrası aldıkları puanlar	29
Tablo 4.3.	Öğrencilerin cinsiyetlerine göre yaratıcı drama dersine yönelik tutum ölçeğinden eğitim öncesi ve sonrası aldıkları puanların karşılaştırılması	30
Tablo 4.4.	Öğrencilerin yaş gruplarına göre yaratıcı drama dersine yönelik tutum ölçeğinden eğitim öncesi ve sonrası aldıkları puanların karşılaştırılması	31
Tablo 4.5.	Öğrencilerin öğrenim gördükleri bölümlere göre yaratıcı drama dersine yönelik tutum ölçeğinden eğitim öncesi ve sonrası aldıkları puanların karşılaştırılması	32
Tablo 4.6.	Öğrencilerin öğrenim gördükleri sınıflara göre yaratıcı drama dersine yönelik tutum ölçeğinden eğitim öncesi ve sonrası aldıkları puanların karşılaştırılması	33
Tablo 4.7.	Öğrencilerin ailelerinin yaşadığı yerleşim yerlerine göre yaratıcı drama dersine yönelik tutum ölçeğinden eğitim öncesi ve sonrası aldıkları puanların karşılaştırılması	34
Tablo 4.8.	Öğrencilerin mezun oldukları lise türüne göre yaratıcı drama dersine yönelik tutum ölçeğinden eğitim öncesi ve sonrası aldıkları puanların karşılaştırılması	35

BÖLÜM I

GİRİŞ

Bu bölümde araştırmanın problem durumuna, amacına, alt amaçlarına, önemine, sınırlılıklarına, varsayımlarına ve tanımlarına yer verilmiştir.

1.1. Problem Durumu

Türk Dil Kurumu Büyük Türkçe Sözlüğü'nde eğitim, altı farklı şekilde tanımlanmıştır. Bu tanımlar incelendiğinde eğitimin temel işlevinin birey ya da bireylerin toplumsallaşmasına hizmet etmesi olduğu görülmektedir (Türk Dil Kurumu, 2018). Oxford ve Merriam-Webster Sözlüklerinde eğitimin tanımı yapılırken ise öğrenme ve öğretme yöntemleri ile öğrenim alma ve verme sürecine vurgu yapılmaktadır. Genel bir tanımlama yapmak gerekirse eğitim, kişinin eğitim sürecinde edindiği bilgi, beceri, davranış birikimi olarak tanımlanabilir.

Günümüz eğitim sisteminde öğretmenin rolü sadece öğrencilere bilgi aktarmaktan çok; öğrencilerin ilgi, istek ve yeteneklerini keşfetmek, problem çözme becerilerini geliştirmek, neden sonuç ilişkilerini kurabilmelerine yardımcı olmak, duygu ve düşüncelerini farklı şekillerde ifade edebilmeleri için onları işbirlikçi çalışmalara yönlendirmek, öğrencilerin eleştirel ve yaratıcı bakış açısı edinmelerini sağlar. Bu bağlamda, günümüz eğitim sisteminde, öğretmenlerin öğrencilere bu tür becerileri kazandırması etkili öğretim yöntemlerinden biri olan drama veya yaratıcı drama ile mümkün olabilmektedir (Başçı ve Gündoğdu, 2011).

Drama, bir tümcenin bir eylemin bir düşüncenin tiyatro kurgularından faydalanılarak zaman dilimi içerisinde oyunun canlandırılması şeklinde tanımlamaktadır (San, 1996). Alan yazında yer yer farklı adlandırmalar olsa da, yaratıcı drama, eğitsel drama, eğitimde drama ve eğitici drama kavramları aslında birbirinden farklı değildir. Eğitimde drama ya da yaratıcı dramanın temel amacı bireyin tüm bilişsel, duyuşsal ve devinişsel davranışlarını geliştirmektir (Adıgüzel, 2010).

San (2002), dramanın eğitimde kullanıldığında öğrenme sırasındaki bilgilerin, irdelendiğine değişik perspektiflerden yeniden ele alınarak yeni yapılanmaya zemin

hazırladığını belirtmektedir. Bu nedenle de eğitimde yaratıcı dramanın kesinlikle kullanılması gerektiğini ifade etmektedir (Çetingöz, 2012). Okvuran (1994) ise her eğitim seviyesinde ve her yaş grubundan bireye uygulanabilecek yaratıcı drama çalışmalarının eğitimdeki rutinden çıkarak çağdaş eğitim sistemiyle bütünleştirileceğini ve böylece kendini ilerletme ihtiyacı hissteden eğitmen ve öğrencilerin yetiştirilebileceğini vurgular. Yaratıcı dramayı bir eğitim yöntemi olarak ele alan Güneysu (2002), yaratıcı dramanın kişinin kendisini başkasının yerinde olduğunu düşünerek geliştirmesine, yaratıcı ve eleştirel şekilde kendini anlatabilmesine, merak edip bulma duygusunu geliştirmesine, bireyin öğrenim ve gelişim merakının arttırmasına dönük bir disiplin biçimi olarak belirtilmektedir.

Dramanın, öğrencilerin öğrenmeye karşı motivasyonlarını yükselttiği, öğrenme sürecini daha eğlenceli ve ilgi çekici kıldığı, öğrenmelerin daha kalıcı olmasını sağladığı düşünülmektedir (Başçı ve Gündoğdu, 2011). Dramanın yararlarından biri de güven duygusunun gelişmesini sağlamasıdır (Yurdakul ve Demirel, 2007).

Duatepe ve Akkuş (2006) yaratıcı dramanın, öğrencilerin düşüncelerini geliştirmelerini ve duygularını daha rahat ifade etmelerini sağladığını belirtmektedir. Drama, düşünsel yeteneklerini, kendini ifade etme, insanlarla iletişim becerilerini, okuma yazma yeteneklerini sağlar (Chiriga, 1997). Ayrıca dramanın nezaket, hoşgörü, sanat gelişimini ilerletme, grup çalışması, kendini ifade etme, karar verme becerilerinin geliştirilmesi, empati gibi kavramları kazandırmaya yararı olduğu da düşünülmektedir (Ülker, Erdem, Aydos ve Gönen, 2017).

Yöntem olarak drama bütün bilim dallarına uygun konu ve kavram incelemesi ile çalışma mekanlarında doğru şekilde uygulandığında öğrenmenin daha anlamlı ve kalıcı olduğu görülebilmektedir (Üstündağ, 2007). Yaratıcı drama eğitiminin istenilen düzeyde başarılı olabilmesi için öğretmenlerin mesleklerinde yaratıcı dramayı disiplin veya yöntem olarak kullanabilmeleri için öncelikle öğretmenlik programında eğitim alan öğrencilerin yaratıcı drama dersi veya eğitimi almış olmaları ve bu konuda eğitimi almış olmaları, bu alanda deneyim kazanmaları önemlidir. Bu durum eğitim fakültelerinin öğretmenlik programında eğitim alan öğrencilerin yaratıcı drama dersine ilişkin tutumlarının olumlu olması gerekir. Tutum her şekilde ortaya konulan rutin davranışlardır (Sherif ve Sherif, 1996). Bireyin

tutumunun oluşabilmesi için konuyla ilgili tecrübe edinmiş olması gereklidir (Temizkan, 2008). Eğitim programında okuyan öğrencilerin bu dersi almaları yaratıcı dramaya karşı olumlu bakış açısı sergilemeleri açısından gereklidir.

Yaratıcı dramanın derslerde yöntem olarak etkili kullanılabilmesi için öğretmenlerin yaratıcı drama dersine ilişkin olumlu tutum kazanmaları ile ilgili olduğu düşünülmektedir.

Bu doğrultuda, öğretmen adaylarının hem öğretmenlik hem sosyal hem bireysel ilerlemeleri yönünden yaratıcı dramayı derslerinde etkili kullanmaları çok faydalıdır. Açıklanan bu bilgiler çerçevesinde, öğrenme sürecine etkili bir yöntem olan yaratıcı dramanın daha işlevsel bir şekilde öğretmenler tarafından kullanılabilmesi için, eğitim fakültelerinin öğretmenlik programındaki öğrencilerin, yaratıcı drama dersi ile ilgili tutumlarının bilinmesi ve geliştirilmesine ihtiyaç olduğu düşünülmektedir. Bir öğretmen eğitim hayatı sırasında yaratıcı drama konusunda ders almamışsa bu aday, öğretmen olduğu zaman bu yöntemi bilmeyeceğinden dolayı uygulayamayacaktır (Çelikkaya, 2014). Bu bağlamda öğretmen adaylarında, kalıcılığı yüksek olduğu düşünülen Yaratıcı drama dersine ilişkin tutumlarının olumlu olması, onların bu yöntemi benimsediklerine ve derslerinde kullanacaklara işaret edecektir. Bu araştırmanın problemi, öğretmen adaylarının drama dersini aldıktan sonra bu derse karşı tutumlarındaki değişimi belirlemektir.

1.2. Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı, KKTC'deki üniversitelerde öğrenim gören eğitim programındaki öğrencilerin yaratıcı drama dersine karşı olan tutumlarının cinsiyete, yaşa, bölümlere, öğrenim gördükleri sınıflara, ailelerin yaşadığı yerleşim yerine, mezun oldukları lise türüne göre çeşitli değişkenler bakımından incelenmesidir. Bu doğrultuda aşağıdaki araştırma sorularına yanıt aranmıştır.

1. Öğretmen adaylarının yaratıcı drama dersine yönelik tutum ölçeğinde bulunan önermelerden eğitim öncesi ve eğitim sonrası herhangi bir değişiklik oluşmuş mudur?
2. Öğretmen adaylarının yaratıcı dramaya yönelik tutumları eğitim öncesi ve eğitim sonrası aldıkları puanlarda;

a) Cinsiyete,

- b) Yaşı,
- c) Bölümlere,
- d) Öğrenim gördükleri sınıflara,
- e) Ailelerin yaşadığı yerleşim yerine,
- f) Mezun oldukları lise türüne göre bir değişiklik oluşmuş mudur?

1.3. Araştırmanın Önemi

Bu çalışma, KKTC'deki üniversitelerin eğitim fakültelerinde eğitim alan öğretmen adaylarının drama dersine yönelik tutumlarının değişik yönlerden incelenmesidir. Dewey'in yaparak öğrenme ilkesinden hareketle, öğrencilerin öğrenme sürecine etkin olarak katılması amacıyla öğretmen adaylarının mesleki yaşamlarında yaratıcı dramayı bir yöntem olarak uygulayabilmeleri için yaratıcı drama dersine ilişkin tutumlarının olumlu olması gerekmektedir (Courtney, 1968; akt: Duatepe ve Akkuş, 2006). İşte bu araştırma yaratıcı drama dersine ilişkin öğretmen adaylarının tutumlarının ne olduğunu ortaya koyması açısından bu dersi veren öğretim elemanlarına kaynak olacağı düşünülmektedir.

Yaratıcı Drama, eleştirel düşünen, merak eden, hayatı sorgulayan, kendi doğrusunu kendisi üretecek kişinin oluşumunda önemi büyüktür. Bu doğrultuda yapılan eğitim programında bireyin yeni bilgiler öğrenmesine, motivasyonunu, duygularını, fiziksel yönlerini, öğrenme yeteneklerini artırmaya yönelik bir çalışma yapılırsa istenilen insanın yetiştirilmesinde önemli rol oynayabilir (Üstündağ, 1998).

Üniversitelerin eğitim programındaki öğrencilerin yaratıcı drama dersine karşı tutumlarının araştırılması, öğretmen adaylarının mezuniyetten sonraki meslek yaşamında da yaratıcı dramayı bir yöntem olarak kullanıp kullanmayacaklarının ve bu sahada işlevsel olup olamayacaklarının belirlenmesi yönünden önemlidir. Ayrıca Kuzey Kıbrıs Lefkoşa'daki aday öğretmenlerin yaratıcı dramaya ilişkin tutumlarına yönelik herhangi bir çalışmayla karşılaşılmamıştır. Bundan dolayı yapılacak olan bu çalışma, KKTC için bir ilk olma ve yaratıcı drama alanında yeni fikirler oluşturması açısından kendinden sonraki çalışmalara kaynak olma niteliği taşımaktadır.

1.4. Sınırlılıklar

Bu çalışma;

1. 2017-2018 Eğitim ve Öğretim Bahar yarıyılı ile,
2. Amaçlı örnekleme kullanılmıştır. Kolay ulaşılabilir olması açısından Yakın Doğu Üniversitesinde okuyan öğretmen adaylarına uygulanmıştır.
3. Okul programına göre sınıflar belirlenmiştir.
4. Yakın Doğu Üniversitesi'ne bağlı Okul Öncesi Öğretmenliği 3. sınıf, İşitme Engelliler Öğretmenliği 2. sınıf programlarında yaratıcı drama dersini alıp sınıfa devam eden öğretmen adayları ile,
5. Yakın Doğu Üniversitesi'nde öğrenim görmekte olan 24 İşitme Engelliler Öğretmen adayı ve 60 Okul Öncesi Öğretmen adayı olmak üzere toplam 84 öğrenci ile sınırlıdır.

1.5. Tanımlar

Yaratıcı Drama: Bir lider veya eğitmen tarafından yürütülen, katılımcılarla yapılan bir amacın, bir fikrin tiyatro tekniklerinden ve oyunun genel özelliklerinden yararlanılarak, kendiliğinden, mış gibi yapmaya dayanan canlandırma sürecidir.

Tutum: Bireyin diğer insanlar, nesnelere ve düşüncelerine yönelik değerlendirmeleridir.

Öğretmen Adayları: Üniversitelerin Eğitim Fakültesi'ne bağlı bölümlerinde okuyan aday öğretmenlerdir.

BÖLÜM II

KAVRAMSAL ÇERÇEVE VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

2.1. Kavramsal Çerçeve

Drama, eğitimde tiyatro, oyun oynama, dramatize etme, eğitimde drama gibi isimleri alarak en son kullanılan yaratıcı drama adını almıştır. Yaratıcı drama, yöntem, disiplin, alan kavramları temsil etmektedir (Üstündağ, 1998). Nickel'e göre (1985) yaratıcı dramada, birey kendini başkasının yerine koyarak, kendini ifade etmeyi ve sosyal becerileri öğrenir, öğrenme sürecinde eğitsel amaçla kullanılır (akt: Adıgüzel, 2010). Bir diğer tanıma göre ise, yaratıcı drama hayalimizi davranışla gösterebildiğimiz bir süreçtir. Empati yaparak karşıdaki kişiyi mış gibi yaparak canlandırabilir. Bu canlandırma ile kişi dış dünyayı daha iyi anlar. Yaratıcı dramada bunlar çocuk oyunları, canlandırma ve doğaçlama şeklinde olur. (Courtney, 1989; akt: Ulubey ve Toraman, 2015).

San (1990) yaratıcı dramayı katılımcıların canlandırma yoluyla o anki düşüncelerinden yola çıkarak, yaşantılarına dayanarak herhangi bir yazılı doküman verilmeden doğaçlama ve rol oynama şeklinde tanımlamıştır. Harriyet Finlay Johnson (1912) "bilgili olmak için daha istekli olmayı" yaratıcı drama olarak tanımlamıştır. Yaratıcı drama Harriyet Finlay Johnson (1912)'ye göre öğrenmek üzerinde büyük bir önemi vardır (akt: Adıgüzel, 2010). Yaratıcı dramanın önde gelenlerinden Heathcote (1984) yaratıcı dramayı hayat becerilerini artırma; Courtney (1989) ise düşüncelerini davranış şekline göstermek olarak tanımlar (akt: Ulubey ve Toraman, 2015).

Üstündağ (1994) yaşamı oyun şeklinde kurgulayarak ve oyundaki hoşgörüden faydalanarak katılımcıların kendilerinin farkında olmalarını, kendilerini tanımlarını, kendilerini olduğu gibi ifade edebilme ve kendilerini başka insanların yerini alarak mış gibi davranmalarına olanak veren disiplin, yöntem ve sanat eğitimi alanı şeklinde tanımlamaktadır (Üstündağ, 1994). Yaratıcı drama, katılımcıların ihtiyaçlarından yola çıkarak ihtiyaçlarına göre bir amaç, düşünce etrafında tiyatro tekniklerinden faydalanılarak canlandırma şeklidir. Yaratıcı drama süreci bir liderle beraber yürütülür. Yaratıcı drama çocuk oyunlarına ve mış gibiye dayalıdır (Adıgüzel, 2010).

Yaratıcı drama, gruptaki kişilerin yaşam becerilerine dayanan ve katılımcıları odak noktası yapan canlandırma yapmaya (-miş gibi yapmaya, kurguya, spontaniteye, doğaçlamaya ve rol almaya dayalı); şimdi ve burada olgusuyla gerçekleşen; tiyatrodan beslenen ancak tiyatrodan farklı olan; süreç odaklı; disiplinler arası bir grup etkinliğidir. Yaratıcı dramanın diğer özellikleri, çalışmalara katılmak isteyen ve alanın kurallarını yerine getiren herkesle yürütülebilmesi ve yetkili bir lider/öğretmen/eğitmen tarafından planlanması, uygulanması ve değerlendirilmesi olarak tanımlanabilmektedir (Adıgüzel, 2010).

Yaratıcı dramanın gerçekleştirilebilmesi için öncelikle bir gruba, drama alanına ve yöntemine hâkim, deneyimli lidere/eğitmene/öğretmene, katılımcıların rahat hareket edebileceği bir yere ve katılımcıların mış gibi yapabileceği fikre, olaya ve yaşantıya ihtiyacı vardır (Adıgüzel, 2010). Bu bilgiye dayanarak yaratıcı dramanın dört temel bileşeni olduğu söylenebilir: (i) Yaratıcı drama lideri/öğretmeni/eğitmeni; (ii) Grup-Katılımcılar; (iii) Mekân ve (iv) Konu.

Yaratıcı dramanın ilk bileşeni yaratıcı drama öğretmeni/eğitmeni/lideridir. Yaratıcı drama, geleneksel eğitim sürecinden farklı olarak katılımcıların yaparak, yaşayarak, kendini ifade ederek, gruptan keyif alarak, grupla iletişim kurarak, fikir alışverişinde bulunarak, kendisini başkalarının yerine koyarak yapılan bir öğrenme sürecidir. Bu öğrenme sürecinde öğretmen tek yönlü bilgi akışında bulunmaz. Bu uygulama katılımcılar arası işbirliği, grup çalışması, kişilik eğitimi şeklinde ifade edebileceğimiz birçok yönü olan uygun bir öğrenme mekanında gerçekleşir. (Adıgüzel, 2006).

McCaslin'e göre (2016), yaratıcı drama liderinin birinci işi katılımcıların kendilerini rahat hissedecekleri bir atmosfer yaratmaktır. Lider, hem kuramsal hem de pratik eğitimi olan, yaratıcı drama uygulamalarında süreci planlayacak, uygulayacak, yönlendirecek ve değerlendirecek, süreçte yaşanan bir problemi çözecek kişidir. Yaratıcı drama liderinde bulunması gereken özellikler, alana hâkim olması, iletişim becerileri gelişmiş olması, grup çalışmalarına yatkın olması, araştıran-yeniliklere açık,-hoşgörülü olması, yaratıcı, katılımcıların aktif katılımını önemseyen ve katılımcılara rol model olabilen bir kişi olmasıdır (Oğuz, 2015).

Grup/Katılımcı;

Yaratıcı dramanın ikinci bileşeni grup/katılımcılardır. Yaratıcı drama etkinliklerine katılanların, grupla işbirliği halinde çalışmaya gönüllü, grupla olmaktan memnun, kendinin farklı tutumlarını, özelliklerini keşfetmekten keyif alması önemlidir (San, 1996).Grup içindeki etkileşim yaratıcı drama sürecine direkt yansıtacağından grubun dinamiği, bireylerin düzenli katılımı ve birbirleriyle iletişimi sürecin etkinliği bakımından oldukça önemlidir. Ayrıca gruptaki bireylerin birbirlerine karşı hoşgörülü, saygılı olması; eleştirilerinin yapıcı olması; bireylerin tümünün sürece katılmaya istekli ve gönüllü olması gerekir.

Mekân;

Üçüncü bileşen olan yaratıcı drama mekânının her şeyden önce katılımcıların kendini rahat hissedecekleri açık ya da kapalı bir mekân olması gerekmektedir. Yaratıcı drama sürecinde katılımcıların hareket alanının sınırlanmaması ve mekânın geniş olması (drama salonu gibi) önemlidir. Drama salonunda geleneksel sınıf düzenindeki gibi sıralar yerine minderler yer almalı; salona giriş farklı bir ayakkabı ya da patikle olmalı; kostüm, aksesuar, kırtasiye malzemeleri için ayrı bir bölüm ya da dolap olmalı; müzikle etkileşim için mutlaka ses sistemi bulunmalıdır. Tuluk'a göre (2004) dramada canlandırma, doğaçlama ve benzeri tekniklerinde kostümler, objeler, materyaller bireylerin odaklanmasını kolaylaştırır ve role girmesini sağlar. Materyallerin olmaması yaratıcı dramanın yapılmasına engel değildir. Ancak bulunduğu mekanlarda faydalı olur. Grup liderinin en önemli sorumluluklarından biri araç-gereçlerin mekana getirilip gerektiğinde kullanılabilir durumda bulundurmasıdır. Yaratıcı drama sürecinde konuyla alakalı her türlü araç gereç, materyaller, kostümlerin kullanılması eğitimin daha keyifli olmasına ve konunun daha akılda kalmasına yardımcı olur (Üstündağ, 1998).

Konu;

Son yaratıcı drama bileşeni konudur ve her drama etkinliğinin bir konusu ve kazanımları vardır. Adıgüzel'e göre (2010) insanları rencide edecek şekilde kişisel hayatlarına ve ahlaki değerlere saldırı dışındaki olaylar yaratıcı dramanın konusunu oluşturabilir. Eğitimde amaçlanan hem bilişsel hem de duyuşsal öğrenme olduğu için sosyal bilgiler, güncel olaylar, ahlaki ve etik sorunlar bu anlamda oldukça faydalıdır.

Kendine özgü yapısı olan bir toplum, sanayi, enerji, çevre kirliliği, ulaşım, göç, toplumsal etkileri olan bir felaket, önemli ya da çok tanınan bir kişiye ilişkin yapılan çalışmalar drama için olası konu başlıklarıdır. Dramada çalışılacak konu başlıkları sınırsız olmakla birlikte, konu eğitim alanının her alanından gelebilir. Önemli olan nokta, öğretmenin dramayı kullanarak öğrencilerin bir olay veya konunun yüzeysel görünümünün altında yatan derin anlamı görebilmelerine yardımcı olabilmesi ve böylece öğrencilerin konu veya olaya ilişkin daha derin bir anlayışa sahip olmalarını sağlayabilmesidir. Örneğin bir faciayı düşünün. Acil durumdan sonrasına bakın: Bu facianın toplum üzerindeki, kurbanların aileleri üzerindeki etkisi nedir? Büyük bir facianın sonuçları nelerdir? Gelecekte bu tür facialar yaşanmaması için devletler tarafından atılan adımlar nelerdir? Burada amaç anlayış kazandırmak, düşüncenin sınırlarını zorlamak ve şefkat duygusunun geliştirilmesini sağlamaktır (Metinnam ve Özen, 2016).

Geleneksel eğitim sisteminde öğrenme bilişsel yoldan olmaktadır. Sadece öğretmenin anlatımı, yazma, öğrencinin edilgen olması şeklinde gerçekleşmektedir. Bu şekilde yapılan öğrenmelerde, öğrenilenlerin içselleştirilmesi, davranışa dönüştürülmesi, faydalı hale getirilmesine pek olanak tanınmadığı gözlenmektedir (San). Yeni yüzyılda eğitim, sınıftaki öğrenmeler ile kalmayıp bilişsel öğrenmeler duyguları anlamaya ve yaşam becerilerinin geliştirilmesine hizmet etmeye çalışmaktadır. Yenileştirilen eğitim programlarında grupta beraber işbirliği halinde yapılması gereken yaratıcı drama tekniklerinden faydalanılarak etkinlikler yapılmasını içerir. Duyusal yönlerin, davranışsal becerilerinin geliştirmeye çalışılan atölye etkinlikleri ve davranışlar yoluyla bilişsel öğrenmenin gerçekleştiği kuramsal boyutu vardır (Üstündağ, 1998). Üstündağ'ın (1998) "Yaratıcı drama eğitim programının öğeleri" başlıklı makalesinde yaratıcı dramanın genel amaçları böyle sıralanmıştır (Fleming, 1995; McCaslin, 1990; Nixon, 1988; O'Neill, 1990; Ömeroğlu, 1990; Üstündağ, 1994; Üstündağ, 1995; akt: Üstündağ, 1998):

- Yaratıcılık ve sanat, güzellik yeteneğini geliştirme,
- Olayları farklı şekillerde düşünebilme becerisini kazanma,
- İnsanlarla ilişkilerini geliştirme, sosyal hayata adapte olma,
- Kendini ifade etme, kendinin farkında olma, duygularına güvenme ve karar verme yeteneğini kazanma,

- Dil ve beden diliyle kendini ifade etme,
- Hayal gücünü ve duygularını geliştirme,
- Kendini başkalarının yerine koyma becerisini geliştirme,
- Yaşamadığı duygu ve yaşantılar ile ilgili tecrübe kazanma,
- Etik ve ahlak değerlerinin gelişmesine imkan verme,
- Karşılaşılan sorunları değişik şekillerde görebilme yeteneğini kazanma,
- Yeni geliştirilen ya da öğrenilen davranışlar hakkında kişiyi bilgilendirme,
- İstenilmeyen durum ya da olaylar ve kişiler karşısında nasıl başedileceğini öğretme,
- Yaşanılan dünyayı evrensel olarak değerlendirmeyi sağlama,
- Soyut kavramları netleştirme,
- İnsanların değişik özelliklerine farklılıklarına saygı gösterip nezaketle davranmayı sağlama

Bunların yanında yaratıcı dramının amaçları arasında, öğrencilerin kendilerini ve içinde yaşadıkları dünyayı anlamalarını sağlamak; öğrencilerin yaşadıkları dünyaya nasıl ve ne zaman uyum sağlamaları/sağlamamaları gerektiğini anlamalarını sağlamak; öğrencilerin drama yöntemine yönelik anlayış kazanmalarına ve drama yönteminden tatmin olmalarına yardımcı olmaktır (Bolton, 1973; akt: Metinnam ve Özen, 2016). Adıgüzel'e göre (2010) yaratıcı dramının amacı, bireylerin canlandırmalar yoluyla kişinin yaşadığı hayat ile kurgulanan hayat arasındaki yaşamları tanıma fırsatı sağlayarak kültürlenme süreci içerisinde kendini ifade edebilen, insanlarla rahat iletişime geçebilen imgesel düşünebilen, ahlaki ve moral değerleri yüksek bireyler yetiştirmektir. Kendi içinde bir dil şekli bulunan yaratıcı drama kendine ve diğer insanlara karşı eleştirel düşünme imkanı sunar (Nixon, 1987; akt: Aykaç ve Çakır İlhan, 2014). Okullardaki eğitimin aşamalarında öğrenciye kendi ile ilgili veya diğer arkadaşları ile ilgili derinlemesine analiz şansı verir, birçok bakış açısını oyun oynayarak kazandırır, olayları değerlendirmeyi öğretir (San, 1991; akt: Adıgüzel, 2010). Gönen ve Uyar Dalkılıç'ın (2017) "Çocuk eğitiminde drama yöntem ve uygulamalar" kitabına göre eğitimde yaratıcı drama insanın;

- Kişinin kendine güveninin artmasını,
- Bilişsel, dili etkin kullanma, toplumla uyumlu, duygusal açıdan gelişmesini,
- Empati kurarak hayata farklı bakış açısı ile bakabilmesini,
- Sosyal ve politik yönden bilinçlenmesini,
- Grup çalışması yaparak, birliktelik ve paylaşım becerisinin geliştirilmesi,
- Bireyin yaratıcı olarak kendini anlatabilmesini,
- Kazandığı bilgileri yaşamda uygulayarak kalıcı hale getirmesi,
- Farklı yaşam tarzlarını tanımasını,
- Okul süreci boyunca aktif olmasını,
- Vücudundaki negatif enerjiyi oyun yolu ile boşaltması,
- Olaylar karşısında inisiyatif almayı öğrenebilmesini,
- Bedenini tanımasını ve nasıl kullanabileceğini öğrenmesi
- Etrafının farkındalığını sağlaması,
- Yaratıcı hayal gücünün gelişmesini,
- Hayata farklı bakış açıları ile bakabilmesi,
- Araştırma yönünü geliştirerek araştırma isteğinin geliştirilmesi,
- Farklı bakış açıları ile hayatı eleştirip değerlendirebilmesi.

Buna göre yaratıcı dramanın, duyguları hissetme, ifade edebilme, öğrenme, muhakeme yeteneğinin geliştirilmesi ve bedeninin hareketlerinin özgürlüğünün farkında olmayı kazandıran etkin bir yöntem olduğu özellikle beş duyu organını kullanarak eğitimde sanatsal bir yaklaşım hedefler. Bu eğitim sürecinde, anlatma derinlemesine bakış açısı kontrollü olarak bireylerin gelişmelerine olanak sağlar (Üstündağ, 1998). Bu noktada daha önce de bahsedildiği üzere yaratıcı drama liderinin özellikleri yaratıcı drama uygulamalarında özellikle yaratıcı drama sürecinin planlanması bakımından oldukça önem arz etmektedir. Yaratıcı drama sürecini planlamada liderin öncelikle cevaplaması gereken sorular aşağıdaki gibidir (Fleming, 2011; akt: Akkocaoğlu Çayır ve Erdoğan, 2015):

- Genel amaçlar nedir?
- Sınıfın düzeyi nedir?
- Etkinlik ne kadar süre ve/veya kaç derstir?

- Öğrencilerin belirlenen çerçeveye ilişkin ön öğrenmeleri nasıldır?
- Değerlendirme stratejileri nelerdir?

Bu soruların cevaplanması drama sürecinin çerçevesini oluşturmaktadır. Lider çerçeveyi oluşturduktan sonra yaratıcı drama aşamalarına geçilebilmektedir. Yaratıcı drama sürecindeki aşamalar: (i) *Isınma/Hazırlık*; (ii) *Canlandırma* ve (iii) *Değerlendirme/Tartışma* şeklindedir. Yaratıcı dramanın oluşumunda izlenecek basamakların nedenleri anlaşılır, uyumlu, birbiri ile bağlı ve destekler nitelikte etkinliklerin oluşması gerekir (Adıgüzel, 2006). Yaratıcı dramanın bu üç aşamasına aşağıda kısaca yer verilmiştir.

1. Isınma/Hazırlık Çalışmaları: Yaratıcı drama uygulaması başında, çalışma grubunun birbirleriyle bütünleşmesini sağlayabilmek amacıyla ısınma/hazırlık alıştırmalarına öncelik verilmektedir. Isınma çalışmaları duyu organlarımızı kullanarak, grupla işbirliği yaparak, güven ortamı oluşturmayı sağlayarak tanışma ile başlar (Üstündağ, 1998).

Isınma, kişiye karşı empati kurarak yadırgamadan, sıcaklık hissetmesi, güven duyması ve kişiyi ortama uyum sağlaması için yapılır. Duyuların beraber kullanıldığı, iç dünyamıza bakarak vücut hareketlerinin lider tarafından yönlendirildiği bir basamaktır. Bu basamağın amacı grubun işbirliğini sağlamak ve birsonraki basamağa geçiş hazırlığıdır (Adıgüzel, 2006).

Bu etkinlikler aynı zamanda drama çalışmalarına yeni katılan bireyler için drama sahasına giriş-ısınma niteliğini de taşır. Bu çocuk oyunlarının veya çocuk oyunlarından türetilen oyunlar ısınma aşamasında kullanılabilir. Oyunların sıkmadan eğlendirici olması önemlidir. Bu etkinlikler lider ve oyuna katılanların birbirleri ile daha sıcak bir ilişki kurup konuya rahat geçebilmelerini sağlar, gerektiğinde rahatlama çalışmaları da yapılabilir (Adıgüzel, 2006).

2. Canlandırma: Yaratıcı dramada amaca uygun süreç içerisinde belirlenerek çalışmanın yapıldığı aşamadır. Canlandırma basamağı, bir konu başlığı altında doğaçlama tekniği kullanılarak yapılan basamağa denir. Yaratıcı drama çalışmalarındaki yaşanan, değerlendirilen, yürütülen yapılandırma çalışmaları sayesinde gerçekleşen canlandırmalara kişide yarattığı izlere göre uygulanır. Bu basamakta saptanan konuyu işlerken yapılandırılan dramatik anları analiz edip anlayabilmek

için tekniklerin kullanımı sağlanır. Bu basamaktaki canlandırmalar tek veya grup halinde gerçekleştirilebilir. Bu olayın sonucunda sonraki aşamaya geçilir (Adıgüzel, 2006).

3. Değerlendirme/Tartışma: Yaratıcı drama etkinliklerinde yaşanan duygu ve ortaya çıkan düşüncelerin paylaşıldığı; çalışmadan elde edilen sonuçların değerlendirildiği, tartışıldığı aşamadır. Değerlendirme aşamasında etkinliklerden kazanım olup olmadığı, bundan sonraki yaşamında bu durumun etkisinin devam edip etmeyeceği ve drama çalışmasında neler hissettiğini, ne anladığını paylaşılmasına denir. Bu aşamadaki tartışmalar, görüş alışverişleri, rol içerisinde konuşarak (sözgelimi “bugün drama etkinliğinde neler yaşandı biliyor musun” diye başlayan karşılıklı doğaçlamalar ile) veya yazarak olabilmektedir. Bu tür değerlendirmeler ile genelde katılan kişilerin yaratıcı dramada yaşadıklarına dair paylaşımlarını lidere aktarmalarını sağlar (Adıgüzel, 2006).

Değerlendirme aşamasında, lider tarafından gruba yöneltilen “*ne hissettirdi? ,ne anladınız?, “neresi zordu?”* gibi sorular tartışılabilir. Bu işlemler az önce de söylendiği gibi yazılı veya sözlü olarak gerçekleştirilebilmektedir. Bunların yanında bireylerin özelliklerini objektif olarak değerlendirme imkanı tanıyan başarı testleri, ilgi envanterleri ve tutum ölçekleri ile anketler, görüşme ve gözlem formları da bu aşamada kullanılabilir (Üstündağ, 1998).

2.2. İlgili Araştırmalar

Freeman, Sullivan ve Fulton (2003), “Yaratıcı Dramanın Benlik Kavramı, Sosyal Beceriler ve Problem Davranışı Üzerindeki Etkileri” isimli makalelerinde yaratıcı dramanın benlik oluşumu, problem davranışları ve sosyal aktiviteler üzerindeki değişiklikleri araştırmak amacıyla deneysel bir çalışma yürütmüştür. Deneysel grubundaki öğrenciler 2,5 ay boyunca haftada bir gün olacak şekilde yaratıcı drama etkinliklerine katılırken kontrol grubundaki öğrenciler bu etkinliklere katılmamıştır. Araştırma sonuçlarına göre, benlik kavramı, problem davranışı ve sosyal beceriler bakımından herhangi farklı bir sonuç bulunmamış ve sonuçlar cinsiyet bakımından da değişiklik göstermemiştir.

Ünal (2004), “Celal Bayar Üniversitesi Eğitim Fakültesi Sınıf Öğretmenliği Bölümünde Öğrenim Gören Son Sınıf Öğrencilerinin İlköğretimde Drama Dersine İlişkin Tutumları” başlıklı makalesinde, Celal Bayar Üniversitesi Eğitim Fakültesi

Sınıf Öğretmenliği programında okuyan aday öğretmenlerin drama dersine ilişkin tutumlarını araştırmıştır. Çalışmada, veri toplama amacıyla konu üzerinde çalışan kişinin geliştirdiği ‘İlköğretimde Drama Dersi Tutum Ölçeği’ uygulamıştır. Veri analizinde her bir tutum maddesi için ortalama ve standart sapma değerleri, bağımsız değişkenler açısından her bir tutum maddesinin ortalaması için anlamlı farklılığın olup olmadığını belirlemek için t-testi uygulanmıştır. Analiz değerlendirilmesi sonrası, ilköğretimde öğrenim gören öğrencilerin drama dersine yönelik tutum seviyelerinde şu değişkenlere bakılmıştır; eğitim durumuna, kadın ya da erkek oluşuna, okul başarı notlarına. Tüm aşamalar değerlendirildiğinde öğrencilerin yaratıcı drama dersine karşı olumlu tutumlara sahip oldukları görülmüştür.

Yönel (2004), “Okul Öncesi Eğitim Öğretmenlerinin Yaratıcı Dramaya Yönelik Tutumlarının İncelenmesi” başlıklı master tezinde Konya il merkezindeki okul öncesi eğitim kurumlarında çalışan öğretmenlerin yaratıcı dramaya yönelik tutumlarını saptamak amacıyla çalışmaya Konya il merkezinde (Meram, Selçuklu, Karatay ilçe) bulunan Milli Eğitim Bakanlığına bağlı kamu ve eğitim bakanlığına bağlı olmayan okul öncesi öğretim yerlerinde görev yapan 142 öğretmen dahil edilmiştir. Araştırma grubunun kişisel özelliklerine ve drama uygulamalarına ait veriler, öğretmenlere uygulanan anket tekniği ile yaratıcı dramaya yönelik veriler ise öğretmenlere uygulanan yaratıcı drama tutum ölçeği ile elde edilmiştir. Tutum maddeleri ve araştırma grubunun kişisel bilgileri ile drama eğitim özgeçmişleri istatistiksel tekniklerle karşılaştırılmıştır. Anket ve ölçekten elde edilen puanlar araştırmanın amacına göre varyans analizi ile karşılaştırılmış ve önem düzeyi $p < 0,05$ olarak belirlenmiştir. Araştırma sonuçlarına göre, grubunun yaratıcı dramaya yönelik tutumlarında yaş, eğitim durumu ve mezun oldukları fakülte ve bölüme göre anlamlı bir fark olmadığı ortaya çıkmıştır.

Arieli (2007), “Fen Öğretimine Yaratıcı Drama Entegrasyonu” başlıklı doktora tezinde, yaratıcı drama etkinliklerinin fen dersine entegre edilmesinin öğrencilerin temel kavramları anlaması üzerindeki etkisini incelemiştir. Bu sebeple deney grubu ve kontrol edilebilen katılımcılar oluşturulmuş ve deney grubuna katılan bireylere yaratıcı drama etkinlikleri uygulamıştır. Çalışmada hem nicel hem de nitel yöntemler kullanılmıştır. Deney grubundaki öğrencilerin kavramları anlamada kontrol grubuna kıyasla daha başarılı oldukları ve öğrencilerin eğlenerek öğrendikleri

belirlenmiştir. Ayrıca yaratıcı drama etkinliklerinde yer alan öğretmenlerin yaratıcı dramaya karşı tutumlarının olumlu olduğu, yaratıcı dramanın olumlu sınıf ortamı oluşturduğu, sosyal etkileşimi ve öz-saygıyı artırdığı, öğrencilerin tümünün yaratıcı drama ile güzel vakit geçirdikleri gözlemlenmiştir.

Atan (2007), “Resim-iş Öğretmeni Yetiştirmede Yaratıcı Drama Yönteminin Grafik Tasarımı Derslerinde Kullanılmasının Erişi, Tutum ve Kalıcılığa Etkisi” başlıklı doktora tezinde resim ve iş bilgisi eğitimi veren okullarda yaratıcı dramanın grafik tasarımı derslerinde uygulanmasının erişisi, davranış, devamlılık ve uygulamaya etkisi incelemiştir. Çalışma, 2006-2007 eğitim öğretim yılında güz döneminde Selçuk Üniversitesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Resim-iş Eğitimi A.B.D. öğrencileri üzerinde gerçekleştirilmiştir. Rastgele seçim yoluyla 26 kişilik bir sınıf öğrencilerinden oluşan kontrol ve 29 kişilik başka bir sınıf öğrencilerinden oluşan deney grubu oluşturulmuştur. Araştırmada deneysel desen yöntemlerinden ön test-son test deseni yapılmıştır. Veriler; erişisi testi (ön test-son test), tutum ölçeği, öğrenci tasarım ürünleri değerlendirme formu ve görüşme formu ile elde edilmiştir. Araştırmaya katılan gruplara, erişisi testi ve tutum ölçeği olarak öncesi ön test ve işlem sonrası son test uygulanırken 8 hafta sonra kalıcılık testi uygulanmıştır. Veri analizinde ortalamalar arasındaki farkları belirlemek için Mann Whitney U Testi; kontrol ve deney gruplarının erişisi testi ve tutum puanlarının ön test-son test karşılaştırılarak sonuçları arasında anlamlı farklılığın oluşup oluşmadığını anlamak için Wilcoxon İşaretili-Sıralar Testi kullanılmıştır. Araştırma sonucunda, deney ve kontrol grubu karşılaştırılarak devamlılık, davranış, el işi ve uygulama olarak deney grubu tarafında başarılı bir farklılık olduğu görülmüştür.

Hamurcu (2009), “Sınıf Öğretmenliği Bölümü Öğrencilerinin Yaratıcı Dramaya Yönelik Tutumları” isimli makalesinde ilkokulda drama dersinde yapılan drama çalışmalarının sınıf öğretmenliği bölümünde okuyan öğrenci adaylarının yaratıcı dramaya bakış açıları üzerindeki etkisi incelenmiştir. Araştırma, Buca Eğitim Fakültesi Sınıf Öğretmenliği programında araştırmacının Drama derslerini okuttuğu dört şubede yürütülmüştür. Analizler sonucunda, aday öğretmenlerin öğrenim türünün, şubelerinin ve cinsiyetlerinin dramaya ilişkin tutum puanlarında anlamlı bir fark çıkardığı sonucuna ulaşılmıştır.

Kay (2010), “Yaratıcı Drama Yöntemine Göre Sınıf Öğretmenliği ve Okul Öncesi Öğretmen Adaylarının Öğretmen Adaylarının Öz-Yeterlilikleri Üzerine Bir Değerlendirme” başlıklı makalesinde, okul öncesi ve sınıf öğretmenliği ana bilim dallarında okumakta olan öğrencilerin yaratıcı dramaya yönelik öz-yeterliliklerini incelemiştir; bu amaçla Can (2008) tarafından geliştirilmiş olan Yaratıcı Drama Kullanmada Yeterlik Ölçeği’ni Marmara Üniversitesi’nde okuyan öğretmen adaylarına uygulamıştır; sınıf düzeyi ve ana bilim dalı değişkenlerine göre öğretmen adaylarının ölçek puanlarında manidar farklılıklar olduğu ancak cinsiyet değişkeni bakımından öğretmen adaylarının öz-yeterlilik puanlarının farklılık göstermediği sonucuna ulaşmıştır.

Selçioğlu Demirsöz (2010), “Yaratıcı Dramanın Öğretmen Adaylarının Demokratik Tutumları, Biliş-üstü Farkındalıkları ve Duygusal Zekâ Yeterliliklerine Etkisi” başlıklı doktora tezinde, yaratıcı drama öğretim yönteminin eğitim fakültelerinin öğretmen yetiştiren öğrencilerine eşitlik ve zihinsel kapasitesinin farkında olması ve duygularını ifade edebilme yeterlilikleri üzerindeki etkisini incelemiştir. Bu amaçla çalışmada, Deney 1 ve 2 ile Kontrol 1 ve 2 gruplarında 30’ar öğretmen adayı ile Solomon dördlüsü araştırma deseni kullanılmıştır. Deney gruplarında dersler yaratıcı drama ile yürütülürken kontrol gruplarında geleneksel yöntem uygulanmıştır. Uygulama öncesinde ve sonunda gruplardan veri, Demokratik Tutum Ölçeği, Biliş-üstü Farkındalık Ölçeği ve Duygusal Zekâ Ölçeği ile toplanmıştır. Analiz sonuçlarına göre demokratik tutumlar, zihinsel kapasitesinin farkında olması ve duygularını ifade etme yeterlilikleri bakımından gruplarının son test puanları arasında manidar farklılıklar olmadığı; deney katılanların ön test son test puanlarına bakıldığında ise son test puanlarına bakıldığında anlamlı bir şekilde değişip yükseldiği görülmüştür.

Başçı ve Gündoğdu (2011), “Öğretmen Adaylarının Drama Dersine İlişkin Tutumları ve Görüşleri: Atatürk Üniversitesi Örneği” isimli makalelerinde, yaratıcı drama eğitimi dersini almış öğretmenlik programında okuyan öğrencilerindramaya karşı sergiledikleri tutumlarını incelemiştir. Araştırma, Atatürk Üniversitesi Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi öğrencileri üzerinde gerçekleştirilmiştir. Bu çalışmada öğretmen adaylarından bilgi toplamak amacıyla “Yaratıcı Drama Derslerine İlişkin Tutum Ölçeği” uygulanmıştır. Analiz sonuçlarına göre öğretmen adaylarının tutum

puanlarının, cinsiyet ve akademik ortalama değişkenlerine göre manidar bir farklılık göstermediği; anabilim dalları arasında ise fen bilgisi öğretmenliğinin anlamlı bir şekilde daha yüksek puan ortalamasına sahip olduğu görülmüştür.

Ceylan ve Ömeroğlu (2011), “Okul Öncesi Eğitimi Öğretmenliği Programındaki Öğrencilerin ve Dersi Veren Öğretim Elemanlarının Okul Öncesi Eğitimde Drama Dersine Karşı Tutumlarının İncelenmesi” başlıklı makalelerinde, ana okul eğitimi programı öğrencilerinin ve drama dersini veren öğretim elemanlarının dramaya karşı tutumları incelenmiştir. Araştırmanın çalışma grubunu seçkisiz yöntemle seçilen 50 aday öğretmen ve 10 öğretim elemanı oluşturmaktadır. Çalışmada bilgi toplamak için araştıran kişi tarafından oluşturulmuş tutum ölçeğinden faydalanılmıştır. Analiz sonucunda, öğretmen adaylarının ve öğretmenlerin dramaya karşı bakış açıları arasında manidar bir farklılık olduğu saptanmıştır.

Oğuz ve Altun (2011), “Öğretmen Adaylarının Yaratıcı Dramaya Yönelik Tutumları ile Empatik Eğilim Düzeyleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi” isimli makalelerinde, eğitim programlarında okuyan öğrencilerin yaratıcı drama dersine karşı ilgileri ve değerlendirilmeleri arasında ilişki kurulmaya çalışılmıştır. Bu amaç doğrultusunda, 96 öğretmen adayına, hem Okvuran (2000) tarafından geliştirilmiş olan “Yaratıcı Drama Tutum Ölçeği”, hem de Dökmen (1988) tarafından geliştirilmiş olan “Empatik Eğilim Ölçeği” uygulanmıştır. Analiz sonuçlarına göre, eğitim programında okuyan öğrencilerin bu konudaki bakış açıları ile empatik duyguları arasında bir bağlantı olduğu belirlenmiştir.

Yıldırım (2011), “Okul Öncesi Eğitimi Öğretmen Adaylarının Yaratıcı Drama Dersine İlişkin Tutumlarının İncelenmesi” isimli master tezinde okul öncesi programında okuyan öğrencilerin yaratıcı drama dersine karşı tutumlarını incelemiştir. Bu amaçla, Selçuk Üniversitesi’nde öğrenim görmekte olan 553 üçüncü ve dördüncü sınıf öğrencisine, kişisel bilgi formu ile 50 maddeden oluşan “Yaratıcı Drama Uygulaması Sırasında Tutum Ölçeği” kullanılmıştır. Çalışmada, eğitim programında okuyan öğrencilerin drama uygulamasına karşı değerlendirmelerinin, drama dersi notlarına bakıldığında anlamlı bir fark görülmüştür; ancak cinsiyet, yaş, sınıf gibi demografik değişkenlere göre bakıldığında anlamlı bir fark olmadığı görülmüştür.

Altıntaş ve Kaya (2012), “Fen Bilgisi Öğretmen Adaylarının Drama Yöntemiyle Fen ve Teknoloji Dersinin İşlenmesine Yönelik Öz-Yeterlik ve Tutumları” başlıklı makalelerinde Fen Bilgisi dalında eğitim alan öğrencilerin 3 ve 4 sınıf programlarında Fen dalında ve teknoloji dalında drama disiplini ile uygulamasına karşın kendine yetme ve tavır belirlemeyi amaçlamıştır. Çalışmada, araştırmacıların geliştirdiği bir tutum ölçeği kullanılmıştır. Analiz sonucunda, öğretmen adaylarının davranış değerlendirmelerinin, sınıf düzeyi değişkenine bağlı olarakmanidar bir değişim görülmemiştir. Bunun yanında kız ve erkek öğrencilerin karşılaştırılması sonucu kız öğrencilerin daha başarılı olduğu görülmüştür.

Kocaman, Dolmacı ve Bur (2013), “1., 2., 3. ve 4. Sınıf Öğrencilerinin Drama Etkinliğine Yönelik Tutumlarının Belirlenmesi ve Karşılaştırılması” isimli makalelerinde Muğla Üniversitesi İngilizce öğretmenliği programındaki 125 öğrencinin drama çalışmalarına yönelik tutumlarının dört sene boyunca değişiklik gösterip göstermediği incelenmiştir. Bu amaçla araştırmacıların geliştirdiği bir tutum ölçeğinden faydalanılarak eğitimci adaylarının dramaya ilişkin tutumları değerlendirilmiştir. Birinci, ikinci, üçüncü, dördüncü sınıflarında dahil olduğu öğretmen adaylarının tutum puanları hesaplanıp karşılaştırılmıştır. Sonuçlara bakıldığında 1.sınıf, 2.sınıf ve 4.sınıf öğretmen adaylarının tutumları olumlu olmakla beraber 3.sınıf adaylarının daha da olumlu olduğu tespit edilmiştir.

Oğuz ve Altun (2013), “Yaratıcı Drama Uygulamalarının Öğretmen Adaylarının Yaratıcı Dramaya Yönelik Tutumlarına ve Utangaçlık Düzeylerine Etkisi” isimli makalelerinde eğitici drama etkinliklerine katılan eğitim programında okuyan öğrenciler eğitici dramaya bakış açıları ile utangaçlık düzeyleri arasındaki ilişkiyi incelemeyi amaçlamıştır. Bu amaçla çalışmaya katılan katılımcılarla ön test-son test zayıf deneysel desen kullanılmış; 20 öğretmen adayına, Okvuran’ın (2000) kendisinin geliştirdiği “Yaratıcı Drama Tutum Ölçeği” ve Güngör (2001) tarafından geçerlik-güvenirlik çalışmaları yapılmış olan “Utangaçlık Ölçeği” uygulanmıştır. Analiz sonuçlarına göre, yaratıcı drama çalışmalarının, eğitim programlarında okuyan öğrencilerin utangaçlıklarının giderildiği, iletişim becerilerinde daha başarılı olduğu, kendilerini ifade ederken sorun yaşamadığı, iletişim yeteneklerinin arttığı belirlenmiştir.

Saçlı (2013), “Yaratıcı Drama Eğitiminin Aday Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Eleştirel Düşünme Becerileri ve Eğilimleri Üzerine Etkisi” başlıklı çalışmada beden eğitimi adayı öğrencilerin bu çalışma üzerine eğitici dramanın başarılı olup olmadığını araştırmıştır. Bu amaçla Hacettepe Üniversitesi - Spor Bilimleri ve Teknolojisi Yüksekokulu Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Programında 2010-2011 eğitim-öğretim yılı sonbahar zamanında eğitim alan 64 adayı kontrol öğrencisi ve deney öğrencisi olmak üzere ikiye ayırmış; deneye katılan öğrenciler toplam 30 saatlik yaratıcı drama dersi görürken, kontrol öğrencisi olarak katılan kişiler bu konuyla ilgili bir drama ile ilgili çalışmada bulunmamıştır. Veriler Kaliforniya Eleştirel Düşünme Becerileri Testi ve Kaliforniya Eleştirel Düşünme Eğilimleri Ölçeğinin Türkçe formları ile toplanmış; analizde ANOVA, ANCOVA ve t-testi yöntemlerinden yararlanılmıştır. Analiz sonuçları, deney grubunun eleştirel düşünme ve beceri çalışmanın sonucunda deneye katılan kontrol öğrencilerine göre daha başarılı olup sonuçlarının daha fazla olduğu görülmüştür; deney öğrencilerinin aldıkları sonuç bakımından başarılarında artış olduğu kontrol öğrencilerinde ise azalma yaşandığı görülmüştür.

Karabağ (2014), “Tarih Öğretmen Adaylarının Yaratıcı Dramaya Yönelik Tutumları” başlıklı makalesinde tarih öğretmenliği adaylarının yaratıcı drama öğretim yöntemine ilişkin tutumlarını belirlemeyi amaçlamıştır. Çalışma grubu Tarih Öğretmenliği 3. sınıfta okuyan 20 eğitim programında okuyan öğrenci oluşturmuştur. Eğitim programında okuyan öğrenciler, üç buçuk ay süresince “Yaratıcı Drama Öğretimi” alanında çalışmışlardır. Araştırmada bilgi toplamak için Yaratıcı Drama Tutum Ölçeği kullanılmıştır. Analiz sonuçlarına göre, ön test son test puanlarına bakıldığında anlamlı şekilde bir fark tespit edilmiştir.

Batdı ve Batdı (2015), “Yaratıcı Dramanın Akademik Başarıya Etkisi: Meta-analitik ve Tematik Bir Analiz” başlıklı makalelerinde yaratıcı dramanın bu konuyla ilgili olarak çalışmasını yürütmüştür. 2000-2014 yılları arasında tamamlanmış olan nicel ve nitel tüm ulusal yayınları örnekleme almışlar ve etki büyüklüklerini incelemişlerdir. Analiz sonunda yaratıcı dramanın akademik başarı üzerinde anlamlı bir olumlu etkisi olduğu ve tüm alanlarda önemli çıktılara sahip olduğu görülmüştür.

Ulubey ve Toraman (2015), tarafından yapılan “Yaratıcı Drama Yönteminin Akademik Başarıya Etkisi: Bir Meta- Analiz Çalışması” başlıklı makalede eğitici

drama disiplinin, öğrencilerin bu konudaki başarılarına etkisini incelemeyi amaçlamıştır. Bu işlem sırasında değerlendirilmeler yapılarak drama çeşitleri ve başarı göstergesi karşılaştırılarak değerlendirilmiştir. Çalışmanın sonucunda eğitici drama uygulamasının öğrencilerin başarısını artırdığını kanıtlamıştır.

Akdemir ve Karakuş (2016), tarafından yürütülen “Yaratıcı Drama Yönteminin Akademik Başarı Üzerine Etkisi: Bir Meta-Analiz Çalışması” başlıklı makalede ise eğitici drama disiplininin öğrenci başarısı üzerine etkisini incelenmiş; ayrıca öğrenci başarısının değişip değişmediği tespit edilmiştir. Analiz sonunda, eğitici dramanın yöntem olarak kullanılmasının öğrencilerin akademik başarısını artırdığı, bu artışın sınıf seviyesine ve dersin bölümüne göre anlamlı değişiklik gösterdiği tespit edilmiştir.

Namdar (2016), “Sınıf Öğretmeni Adaylarının Drama Dersine Yönelik Tutumları ve Görüşleri” isimli makalesinde sınıf öğretmeni adaylarının drama dersine ilişkin tutumlarını Adıgüzel’in (2006) kendisinin geliştirdiği “Yaratıcı Drama Dersine Yönelik Tutum Ölçeği” ile belirlemeye çalışmıştır. Bu amaçla öğretmen adaylarına tutum ölçeği ön test ve son test şeklinde uygulanmış ve analizler bu doğrultuda gerçekleştirilmiştir. Bulgulara göre, öğretmen adaylarının tutum puanlarında cinsiyet ve öğretim türüne göre anlamlı bir farklılık olmadığı; ancak ön test ve son test puanları karşılaştırıldığında anlamlı bir değişiklik tespit edilmiştir.

Şahin (2007), “Drama Öğretim Yöntemleri Olarak Drama Kullanmayan Drama Derslerine Hazırlanan İlkokul Öğretmenlerinin Algı ve Öz-yeterlilik Becerilerinin Karşılaştırılması” isimli makalesinde eğitici drama derslerine katılmış olan ve katılmayan eğitici programında okuyan öğrencilerin drama derslerinin yeterliklerinin ve yöntemle ilgili algılarının karşılaştırılması amacıyla, Ahi Evran Üniversitesi Eğitim Fakültesi Sınıf Eğitimi Anabilim Dalı ikinci sınıfta (drama dersini almamış grup) ve 3. sınıfta (drama dersini almış grup) okuyan öğretmen adaylarına 40 soruluk bir anket uygulanmıştır. Veri analizinde, frekans ve yüzdenin yanında, değişik yöntemler kullanılarak t-testi uygulaması yapılmıştır. Analiz sonucunda, öğretmen adaylarının drama yöntemini kullanabilme yeterliklerinin ve yönteme karşı algılarının orta düzeyde olduğu belirlenmiş; drama dersini alan ve almayan öğretmen adaylarının algılarının, dramayı kullanabilme düzeylerinin anlamlı şekilde farklılaşmadığı görülmüştür.

Yaratıcı drama yöntemine ilişkin benlik kavramı, sosyal beceriler, problem davranışlar, drama dersine karşı tutumlar, öz-yeterlilik üzerine bir değerlendirme, demokratik tutumlar, bilinç üstü farkındalık, duygusal zeka yeterlilikleri, empatik eğilim düzeyleri, eleştirel düşünme becerisi, yaratıcı drama yönteminin akademik başarıya etkisi, algı öz yeterlilik becerileri gibi konularda yaratıcı dramanın rolü araştırılmış olup, okul öncesi ve işitme engelliler lisans programına devam eden öğretmen adayları yaratıcı drama dersine ilişkin tutumlarını araştıran ve karşılaştıran bir çalışmaya raslanmamış ancak konuya yakın pek çok araştırmanın olduğu tespit edilmiştir.

BÖLÜM III

YÖNTEM

3.1. Araştırmanın Modeli

Bu çalışmada öğretmen adayı üniversite öğrencilerinin yaratıcı drama dersi almadan önce ve dersi aldıktan sonra yaratıcı drama dersine yönelik tutumlarının belirlenmesi için uygulanan tarama modelinde betimsel araştırmadır. Tarama modelinde betimsel araştırma; çok sayıda elemandan oluşan bir evrende, evren hakkında genel bir sonuca ulaşmak için, evrenin tümü ya da ondan alınacak bir grup, örnek ya da örneklem üzerinden yapılan tarama düzenlemeleridir (Karasar, 2011).

3.2. Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubunu, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Lefkoşa ilçesinden Yakın Doğu Üniversitesi Eğitim Fakültesi Özel Eğitim Öğretmenliği ve İşitme Engelliler Öğretmenliği bölümlerine devam eden ve yaratıcı drama dersi alan ikinci, üçüncü ve dördüncü sınıf öğrencileri oluşturmaktadır. Birinci sınıflar bu dersi almadığı için ölçek uygulanmamıştır.

Eğitim alan gençlerin eğitici drama çalışmalarıyla ilgili tutumlarının belirlenmesi amacıyla eğitim öncesi 84, eğitim sonrasında ise 77 öğrenci ile görüşülmüştür.

Eğitim öncesi yapılan uygulamaya katılan öğrencilerin % 73,81'inin kadın ve %26,19'unun erkek olduğu, %25,0'inin 16-20 yaş, %66,67'sinin 21-25 yaş ve %8,33'ünün 26-30 yaş grubunda yer aldığı saptanmıştır. Öğrencilerin %72,62'sinini okul öncesi öğretmenliği bölümünde, %27,38'inin işitme engelliler öğretmenliği bölümünde, %54,76'sinin ikinci sınıfta, %36,90'ının üçüncü sınıfta ve %8,33'ünün dördüncü sınıfta öğrenim gördüğü saptanmıştır. Öğrencilerin %22,62'sinini ailesinin büyükşehirde, %17,86'sinin il merkezinde, %44,05'inin ilçede ve %15,48'inin kasaba/köyde ikamet ettiği görülmüştür. Eğitim öncesi uygulamaya katılan öğrencilerin %48,81'inin meslek lisesi mezunu, %32,14'ünün Anadolu lisesi ve %19,05'inin genel lise mezunu olduğu görülmüştür. Eğitim sonrası yapılan uygulamaya katılan öğrencilerin %75,32'sinin kadın ve %24,68'inin erkek olduğu, %19,48'inin 16-20 yaş, %76,62'sinin 21-25 yaş ve %3,90'ının 26-30 yaş grubunda

yer aldığı görülmüştür. Öğrencilerin %74,03'ünün okul öncesi öğretmenliği bölümünde, %25,97'sinin işitme engelliler öğretmenliği bölümünde, %63,64'ünün ikinci sınıfta, %33,77'sini üçüncü sınıfta ve %2,60'ının dördüncü sınıfta okuduğu görülmüştür. Öğrencilerin %37,66'sının ailesinin büyükşehirde, %18,18'inin il merkezinde, %27,27'sinin ilçede ve %16,88'inin kasaba/köyde ikamet ettiği görülmüştür. Eğitim sonrası uygulamaya katılan öğrencilerin %45,45'inin meslek lisesi mezunu, %33,77'sinin Anadolu lisesi ve %20,78'inin genel lise mezunu olduğu görülmüştür (Tablo 3.1.).

Tablo 3.1.

Öğrencileri tanıttıcı özelliklerine göre dağılımı

Tanıtıcı Özellikler	Eğitim Öncesi		Eğitim Sonrası	
	Sayı (n)	Yüzde (%)	Sayı (n)	Yüzde (%)
Cinsiyet				
Kadın	62	73,81	58	75,32
Erkek	22	26,19	19	24,68
Yaş				
16-20 yaş	21	25,00	15	19,48
21-25 yaş	56	66,67	59	76,62
26-30 yaş	7	8,33	3	3,90
Bölüm				
Okul Öncesi Öğretmenliği	61	72,62	57	74,03
İşitme Engelliler Öğretmenliği	23	27,38	20	25,97
Sınıf				
İkinci sınıf	46	54,76	49	63,64
Üçüncü sınıf	31	36,90	26	33,77
Dördüncü sınıf	7	8,33	2	2,60
Ailenin yaşadığı yer				
Büyükşehir	19	22,62	29	37,66
İl merkezi	15	17,86	14	18,18
İlçe	37	44,05	21	27,27
Kasaba/Köy	13	15,48	13	16,88
Mezun olunan lise türü				
Meslek Lisesi	41	48,81	35	45,45
Anadolu Lisesi	27	32,14	26	33,77
Genel Lise	16	19,05	16	20,78

3.3. Veri Toplama Araçları

Araştırma; verilerinin toplanmasına kullanılan soru formu, kişisel bilgiler ve yaratıcı drama dersine yönelik tutum ölçeği olmak üzere iki bölümden oluşmaktadır.

3.3.1. Kişisel Bilgi Formu

Araştırma kapsamına alınan öğretmen adayı üniversite öğrencilerinin cinsiyet, yaş grubu, öğrenim görülen bölüm, sınıf, ailesinin yaşadığı yer ve mezun oldukları lise türü olmak üzere altı sorudan oluşmaktadır.

3.3.2. Yaratıcı Drama Dersine Yönelik Tutum Ölçeği

Öğrencilerin yaratıcı drama çalışmalarına ilgili tutumlarının belirlenmesi amacıyla Adıgüzel (2007) tarafından geliştirilen “Yaratıcı Drama Dersine Yönelik Tutum Ölçeği” kullanılmıştır.

Yukarıdaki işlemlerde beşli derecelendirme sistemi uygulanmış olup toplam 50 maddeden oluşan bir ölçektir. Ölçekte yer alan olumlu önermeler verilen yanıtlar “hiç katılmıyorum=1 puan”, “katılmıyorum=2 puan”, “kararsızım=3 puan”, “katılıyorum=4 puan” ve “tamamen katılıyorum=5 puan” olacak şekilde puanlanmaktadır. Ölçekte yer alan olumsuz önermeler ise ters olarak “hiç katılmıyorum=5 puan”, “katılmıyorum=4 puan”, “kararsızım=3 puan”, “katılıyorum=2 puan” ve “tamamen katılıyorum=1 puan” olacak şekilde puanlanmaktadır. Değerlendirme sonrası olan en az netice 50, en fazla netice ise 250 elde edilmiştir. Yanıtlayıcıların değerlendirmeden aldıkları yüksek netice drama dersine yönelik tutumlarını olumlu olduğunu göstermektedir. Elde edilen geçerlik-güvenirlilik sonucunda ölçeğin bir boyutlu yapıda gerçekleştiği ve Cronbach alfa değerinin 0,90 olarak saptanmıştır (Adıgüzel, 2007).

Bu çalışmada araştırmacı tarafından toplanan verilerin güvenirliliği için yapılan iç tutarlılık testlerinde, eğitim öncesi yapılan uygulama için Cronbach alfa değerinin 0,96, eğitim sonrası yapılan uygulama için ise 0,94 olduğu tespit edilmiş ve ölçekten toplanan verilerin güvenilir olduğu görülmüştür.

Bu ölçek iki alan uzmanının değerlendirilmesine sunulmuş ve KKTC’de uygulanabilirliği konusunda onay alınmıştır.

3.4. Verilerin toplanması

Uygulama öncesi Adıgüzel (2007) tarafından Türkçe olarak geliştirilen “Yaratıcı Drama Dersine Yönelik Tutum Ölçeği” için araştırmacıdan gerekli izin alınmış (Ek. C) ve Yakın Doğu Üniversitesi Etik Kurulu’na ölçeği kullanmak amacıyla başvuru yapılarak izin alınmıştır. Çalışmanın ön test uygulama aşaması

2017-2018 eğitim öğretim yılının Mart ayında yürütülmüştür. Okul Öncesi Öğretmenliği ve İşitme Engelliler Öğretmenliği programlarında öğrenim görmekte olan aday öğretmenlere kişisel bilgi formu ve tutum ölçeği 30 dakikalık bir süre içerisinde uygulanmıştır. Araştırmanın son test uygulamasının verileri ise Mayıs ayında yine aynı öğrencilere kişisel bilgi formu ve tutum ölçeği uygulanarak elde edilmiştir.

3.5. Verilerin İstatistiksel Analizi

Çalışmada soru formuyla elde edilen bilgilerin istatistiksel çözümlenmesinde Statistical Package for Social Sciences (SPSS) 24.0 veri analizi programından faydalanılmıştır.

Çalışmaya katılan öğrencilerin tanıtıcı özelliklerinin anlaşılması için frekans analizi yapılmış ve ele geçen sonuçlar frekans dağılım tabloları ile sunulmuştur.

Öğrencilerin yaratıcı drama dersine yönelik tutum ölçeğinde yer alan her bir önermeden elde ettikleri sonuçlara bağlı olarak ortalama ve standart sapma değerleri bulunmuştur. Ayrıca öğrencilerin yaratıcı drama dersine yönelik tutum ölçeği genelinden elde ettikleri sonuçlara bağlı olarak ortalama standart sapma en az ve en çok elde edilen sonuçlar istatistiklere ulaşılmıştır.

Öğrencilerin bu çalışmanın beraberinde elde ettikleri sonuçlarının karşılaştırılmasında hangi tür hipotez testlerinin kullanılacağını belirlemek adına, öğrencilerin tanıtıcı özelliklerine göre ölçekten elde ettikleri sonuçların normal dağılıma uyumu Shapiro-Wilk testi sayesinde ortaya çıkmıştır. Yapılan test sonucunda öğrencilerin tanıtıcı özelliklerine göre yaratıcı drama dersine yönelik tutum ölçeği puanlarının normal dağılıma uymadığı saptanmış ve araştırmada parametrik olmayan hipotez testleri kullanılmıştır. Öğrencilerin eğitim aldıkları bölümlere göre yaratıcı drama dersine yönelik tutum ölçeğinden alınan sonuçlar Mann-Whitney U testi kullanılarak, yaş grubuna, sınıfına, ailesinin yaşadığı yere ve mezun oldukları lise türlerine göre ölçek puanları Kruskal-Wallis testi kullanılarak karşılaştırılmıştır.

BÖLÜM IV

BULGULAR VE YORUM

Çalışmanın bu bölümünde her bir alt problem için analiz sonucu elde edilen bulgular ve yorumları yer almaktadır.

1: Öğretmen adaylarının yaratıcı drama dersine yönelik tutum ölçeğinde yer alan önermelerden eğitim öncesi ve eğitim sonrası aldıkları puanlara bakılmıştır.

Öğrencilerin yaratıcı drama dersine yönelik tutum ölçeğinde yer alan önermelerden, eğitim öncesi (E.Ö.) ve eğitim sonrası (E.S.) aldıkları puanlara ait ortalama ve standart sapma değerlerine yer verilmiştir. Bu değerler aşağıda Tablo 4.1.'de yer almaktadır.

Tablo 4.1.

Öğrencilerin yaratıcı drama dersine yönelik tutum ölçeğinde yer alan önermelerden eğitim öncesi ve sonrası aldıkları puanlar

	E.Ö.		E.S.	
	$\bar{x}$	s	$\bar{x}$	S
1. Yaratıcı drama dersinden hoşlanmam.*	2,14	1,30	1,83	1,16
2. Yaratıcı drama dersinin, katılımcıların davranışlarında olumlu değişikliklere neden olduğunu sanıyorum.	3,83	1,17	3,71	1,28
3. Yaratıcı drama dersinin bende herhangi bir değişiklik oluşturduğunu sanmıyorum.*	2,32	1,15	2,08	1,10
4. Yaratıcı drama dersinde duyguların ifade edilmesi rahatsız edicidir.*	2,00	1,04	2,06	1,07
5. Yaratıcı drama dersi katılımcıların hayal gücünü geliştirir.	4,46	0,77	4,06	1,20
6. Yaratıcı drama dersi, katılımcıların sözlü iletişim becerilerini geliştirir.	4,20	1,12	4,05	1,07
7. Yaratıcı drama dersi, katılımcıların kendini ifade etme becerilerini geliştirir.	4,32	1,01	4,06	1,06
8. Katılımcılar yaratıcı drama derslerindeki uygulamaların sonunda neler hissettiklerinin sorulmasından hoşlanmazlar.*	2,67	1,12	2,58	1,26
9. Yaratıcı drama dersi, beden dilini etkin kullanma becerisini artırmaz.*	1,87	0,99	2,30	1,20
10. Yaratıcı drama dersinden sonra insanlar daha demokratik davranırlar.	3,48	1,17	3,69	1,12
11. Yaratıcı drama dersi kişinin kendine olan güven duygusunu geliştirir.	4,36	0,87	4,05	1,06
12. Yaratıcı drama dersi kişinin kendine olan saygısını artırır.	4,14	0,97	3,96	1,09
13. Yaratıcı drama dersi, bireyin empatik becerilerini geliştirir.	4,29	0,93	4,12	1,04
14. Yaratıcı drama dersi bireyin olaylara çok yönlü bakmasını sağlar.	4,23	0,95	4,09	0,99
15. Yaratıcı drama dersinde insanlar doğaçlama yapmaktan çekinirler.*	3,04	1,22	2,87	1,23
16. Yaratıcı drama karşı cinsi daha iyi tanımayı sağlar.	3,95	1,06	3,68	1,17
17. Yaratıcı drama dersi, bireyin başkalarının varlığını kabul etmesini sağlar.	4,19	0,95	4,03	0,95
18. İnsanlar yaratıcı drama dersine çok istekli bir şekilde girerler.	3,63	1,06	3,77	1,16
19. Yaratıcı drama dersinin insanlara toplumsal duyarlılık kazandırdığını düşünüyorum	4,08	1,03	3,94	1,09
20. Yaratıcı drama dersi bireyin hoşgörülü olmasını sağlar	4,10	0,99	3,88	1,09
21. Yaratıcı drama dersinde katılımcılar dikkatlerini yoğunlaştırmakta zorlanırlar.*	2,89	1,20	2,71	1,27
22. Yaratıcı drama dersi kişinin sosyalleşmesine katkıda bulunmaz.*	2,11	1,22	2,68	1,43
23. Yaratıcı drama dersi, bireyin kendini tanımasına katkıda bulunur.	4,14	0,96	3,94	0,92
24. Yaratıcı drama dersi, katılımcıların bireysel farklılıkların önemini anlamalarını sağlar.	4,32	0,91	3,95	1,16
25. Yaratıcı dramanın diğer derslerde bir öğretim yöntemi olarak kullanılabilceğine inanmıyorum.*	2,67	1,48	2,64	1,41
26. Yaratıcı drama dersinde yapılan dokunma duygusuyla ilgili çalışmaların katılımcıları rahatsız ettiğini düşünüyorum.*	2,51	1,15	2,78	1,22
27. Yaratıcı drama, eğlenceli bir derstir.	4,20	1,12	4,03	1,12
28. Öğretmen adaylarının yaratıcı drama dersi almaları gereklidir.	4,29	0,96	4,09	1,07
29. Programlarda, yaratıcı drama dersine bir yarıyl değil, birkaç yarıyl verilmelidir.	3,58	1,23	3,84	1,10
30. Katılımcıların, yaratıcı drama dersinden hemen sonra özgün drama oturumları tasarladıklarını sanıyorum.	3,37	1,04	3,66	1,07

31. Yaratıcı dramaya ayrılan sürenin zaman kaybı olduğunu sanıyorum.*	2,10	1,34	2,47	1,38
32. Yaratıcı dramaya eğitimin her kademesinde yer verilmelidir.	3,85	1,08	3,88	1,09
33. Yaratıcı drama dersi yaşamla doğrudan ilişkilidir.	4,10	1,04	4,03	0,99
34. Yaratıcı drama dersinin insan ilişkilerini olumlu yönde etkilediğini düşünüyorum.	4,15	1,01	3,99	0,99
35. Yaratıcı drama dersinde yapılan ısınma çalışmaları çok da önemli değil.*	2,17	1,20	2,30	1,31
36. Yaratıcı drama dersinde yapılan canlandırmaların gerekliliğine inanıyorum.	4,11	1,10	3,83	1,24
37. Yaratıcı drama dersinde yapılan değerlendirme amaçlı paylaşımlar sıkıcıdır.*	2,36	1,21	2,35	1,18
38. Yaratıcı drama dersindeki rahatlama çalışmalarının etkili olmadığını düşünüyorum.*	2,19	1,27	2,62	1,29
39. Yaratıcı drama dersinde işbirliği yaparak çalışmak katılımcıları huzursuz etmektedir.*	2,12	1,23	2,38	1,25
40. Yaratıcı drama sürecinin katılımcıların günlük yaşamını etkilemediğini düşünüyorum.*	2,73	1,28	2,64	1,29
41. Yaratıcı drama dersi “biz bilinci” oluşmasını sağlar.	4,15	1,01	3,87	1,13
42. Yaratıcı drama dersinde verilen ödevler sıkıcıdır.*	2,58	1,35	2,82	1,32
43. Yaşamda karşılaşılan her durum, yaratıcı drama sürecinde ele alınabilir.	3,88	1,10	3,73	1,23
44. Yaratıcı drama, ders dışı bir etkinlik olarak öğretilbilir, programda ayrı bir ders olarak yer almasına gerek yoktur.*	2,89	1,27	2,83	1,27
45. Yaratıcı drama dersinde aktif katılım önemli değildir.*	2,21	1,27	2,49	1,34
46. Gelecekte, yaratıcı drama alanında akademik çalışmalar yapmak isterim.	3,58	1,21	3,79	1,12
47. Yaratıcı drama ile ilgili yayınları izlerim/okurum.	3,38	1,24	3,43	1,23
48. Değişik meslek gruplarındaki yaratıcı drama uygulamaları ilgimi çekmiyor.*	2,55	1,16	2,61	1,25
49. Yaratıcı drama başlı başına bir disiplindir.	3,76	1,12	3,64	1,26
50. Yaratıcı dramanın farklı disiplinlerle ilişkisini önemli bulurum.	3,95	1,09	3,90	1,18

Tablo 4.1. incelendiğinde araştırmaya katılan öğrencilerin eğitim öncesinde yaratıcı drama dersine yönelik uygulanan tutum ölçeğine göre pozitif maddelere “katılıyorum” ve “tamamen katılıyorum” şeklinde, olumsuz önermelere ise “katılmıyorum” ve “hiç katılmıyorum” biçiminde bilgi vermişlerdir. Olumsuz maddeler tabloda (*) belirtilmiştir.

Öğrencilerin eğitim öncesinde ölçekte yer alan “5. Yaratıcı drama dersi katılımcıların hayal gücünü geliştirir.”, “11. Yaratıcı drama dersi kişinin kendine olan güven duygusunu geliştirir.”, “24. Yaratıcı drama dersi, katılımcıların bireysel farklılıkların önemini anlamalarını sağlar.”, “7. Yaratıcı drama dersi, katılımcıların kendini ifade etme becerilerini geliştirir.”, “13. Yaratıcı drama dersi, bireyin empatik becerilerini geliştirir.”, “28. Öğretmen adaylarının yaratıcı drama dersi almaları gereklidir.”, “14. Yaratıcı drama dersi bireyin olaylara çok yönlü bakmasını sağlar.”, “6. Yaratıcı drama dersi, katılımcıların sözlü iletişim becerilerini geliştirir.” ve “27. Yaratıcı drama, eğlenceli bir derstir.” önermelerine “tamamen katılıyorum” şeklinde yanıt verdikleri saptanmıştır.

Araştırmaya katılan öğrenciler eğitim öncesinde ölçekte yer alan “42. Yaratıcı drama dersinde verilen ödevler sıkıcıdır.”, “48. Değişik meslek gruplarındaki yaratıcı drama uygulamaları ilgimi çekmiyor.”, “26. Yaratıcı drama dersinde yapılan dokunma duygusuyla ilgili çalışmaların katılımcıları rahatsız ettiğini düşünüyorum.”, “37. Yaratıcı drama dersinde yapılan değerlendirme amaçlı paylaşımlar sıkıcıdır.”, “3. Yaratıcı drama dersinin bende herhangi bir değişiklik

oluşturduğunu sanmıyorum.”, “45. *Yaratıcı drama dersinde aktif katılım önemli değildir.*”, “38. *Yaratıcı drama dersindeki rahatlama çalışmalarının etkili olmadığını düşünüyorum.*”, “35. *Yaratıcı drama dersinde yapılan ısınma çalışmaları çok da önemli değil.*”, “1. *Yaratıcı drama dersinden hoşlanmam.*”, “39. *Yaratıcı drama dersinde işbirliği yaparak çalışmak katılımcıları huzursuz etmektedir.*”, “22. *Yaratıcı drama dersi kişinin sosyalleşmesine katkıda bulunmaz.*”, “31. *Yaratıcı dramaya ayrılan sürenin zaman kaybı olduğunu sanıyorum.*”, “4. *Yaratıcı drama dersinde duyguların ifade edilmesi rahatsız edicidir.*” ve “9. *Yaratıcı drama dersi, beden dilini etkin kullanma becerisini artırmaz.*” önermelerine genel olarak “*katılmıyorum*” şeklinde yanıt vermiştir.

Araştırmaya katılan öğrencilerin eğitim sonrası yaratıcı drama dersine yönelik tutum ölçeğinden aldıkları puanlar incelendiğinde, genel olarak öğrencilerin ölçekte var olan olumlu önermeler “*katılıyorum*” şeklinde, olumsuz önermeler “*katılmıyorum*” şeklinde yanıt verdikleri tespit edilmiştir.

Araştırma kapsamına alınan öğrencilerin eğitim öncesinde ölçekte yer alan “5. *Yaratıcı drama dersi katılımcıların hayal gücünü geliştirir.*”, “11. *Yaratıcı drama dersi kişinin kendine olan güven duygusunu geliştirir.*”, “24. *Yaratıcı drama dersi, katılımcıların bireysel farklılıkların önemini anlamalarını sağlar.*”, “7. *Yaratıcı drama dersi, katılımcıların kendini ifade etme becerilerini geliştirir.*”, “13. *Yaratıcı drama dersi, bireyin empatik becerilerini geliştirir.*”, “28. *Öğretmen adaylarının yaratıcı drama dersi almaları gereklidir.*”, “14. *Yaratıcı drama dersi bireyin olaylara çok yönlü bakmasını sağlar.*”, “6. *Yaratıcı drama dersi, katılımcıların sözlü iletişim becerilerini geliştirir.*” ve “27. *Yaratıcı drama, eğlenceli bir derstir.*” önermelerine “*katılıyorum*” yanıtını verdikleri tespit edilmiştir.

Öğrenciler eğitim sonrasında ölçekte yer alan “42. *Yaratıcı drama dersinde verilen ödevler sıkıcıdır.*”, “48. *Değişik meslek gruplarındaki yaratıcı drama uygulamaları ilgimi çekmiyor.*”, “26. *Yaratıcı drama dersinde yapılan dokunma duygusuyla ilgili çalışmaların katılımcıları rahatsız ettiğini düşünüyorum.*”, “37. *Yaratıcı drama dersinde yapılan değerlendirme amaçlı paylaşımlar sıkıcıdır.*”, “3. *Yaratıcı drama dersinin bende herhangi bir değişiklik oluşturduğunu sanmıyorum.*”, “45. *Yaratıcı drama dersinde aktif katılım önemli değildir.*”, “38. *Yaratıcı drama dersindeki rahatlama çalışmalarının etkili olmadığını düşünüyorum.*”, “35. *Yaratıcı*

drama dersinde yapılan ısınma çalışmaları çok da önemli değil.”, “*1. Yaratıcı drama dersinden hoşlanmam.*”, “*39. Yaratıcı drama dersinde işbirliği yaparak çalışmak katılımcıları huzursuz etmektedir.*”, “*22. Yaratıcı drama dersi kişinin sosyalleşmesine katkıda bulunmaz.*”, “*31. Yaratıcı dramaya ayrılan sürenin zaman kaybı olduğunu sanıyorum.*”, “*4. Yaratıcı drama dersinde duyguların ifade edilmesi rahatsız edicidir.*” ve “*9. Yaratıcı drama dersi, beden dilini etkin kullanma becerisini artırmaz.*” önermelerine genel olarak “katılmıyorum” şeklinde yanıt vermiştir.

Tablo 4.2.’de bu çalışma dahilinde olan öğrencilerin yaratıcı drama dersine yönelik tutum ölçeğinden eğitim öncesi ve eğitim sonrası elde ettikleri sonuçlara göre ortalama standart sapma en az ve en çok puan gibi belirleyici istatistikler yapılmıştır.

Tablo 4.2.

Öğrencilerin yaratıcı drama dersine yönelik tutum ölçeğinden eğitim öncesi ve eğitim sonrası aldıkları puanlar

Uygulama	Ölçek	N	$\bar{x}$	s	Min	Max
Eğitim Öncesi	Yaratıcı Drama Dersine Yönelik Tutum Ölçeği	84	191,98	32,41	78	246
Eğitim Sonrası	Yaratıcı Drama Dersine Yönelik Tutum Ölçeği	77	186,64	30,29	129	249

Araştırmaya katılan öğrencilerin eğitim öncesinde yaratıcı drama dersine yönelik tutum ölçeğinden $\bar{x}=191,98\pm 32,41$ puan almıştır. Öğrencilerin eğitim öncesi ölçekten elde ettikleri en az sayı 78, en fazla sayı ise 246’dır.

Çalışmaya dahil edilen katılımcıların yaratıcı drama dersine yönelik tutum ölçeğinden eğitim sonrası $\bar{x}=186,64\pm 30,29$ puan aldıkları tespit edilmiştir. Öğrencilerin eğitim sonrasında ölçekten aldıkları en az sayı 129, en çok sayı ise 249 olarak tespit edilmiştir.

Çalışma konusuna dahil olan öğrencilerin eğitim sonrası yaratıcı drama dersine yönelik tutumlarında az da olsa düşüş saptanmıştır.

2.a: Öğretmen adaylarının yaratıcı dramaya yönelik tutumları eğitim öncesi ve eğitim sonrası aldıkları puanlarda cinsiyete göre bir değişiklik olmuş mudur?

Tablo 4.3.'de çalışma içinde bulunan katılımcıların kız, erkek olmalarına bağlı olarak yaratıcı drama dersine yönelik tutum ölçeğinden eğitim öncesi ve sonrası elde ettikleri sonuçlara dayanılarak yapılan Mann-Whitney U testi neticeleri alınmıştır.

Araştırmaya katılan kadın öğrencilerin eğitim öncesi yaratıcı drama dersine yönelik tutum ölçeğinden $\bar{x}=197,39\pm 27,76$ puan aldığı, erkek öğrencilerin ise $\bar{x}=176,73\pm 39,79$ puan aldığı görülmüştür. Öğrencilerin cinsiyetlerine göre eğitim öncesi yaratıcı drama dersine yönelik tutum ölçeği sonuçlarına bağlı olarak çıkan sonucun istatistiksel neticeyi desteklediği görülmektedir ($p<0,05$). Kadın öğrencilerin eğitim öncesi yaratıcı drama dersine yönelik tutum ölçeğinden edindikleri sonuçlar karşılaştırıldığında tutum oranı kız katılımcılarda anlamlı şekilde yüksektir.

Tablo 4.3.

Öğrencilerin cinsiyetlerine göre yaratıcı drama dersine yönelik tutum ölçeğinden eğitim öncesi ve sonrası aldıkları puanların karşılaştırılması

Uygulama	Cinsiyet	n	$\bar{x}$	s	Medyan	Sıra Ort.	Z	P
Eğitim Öncesi	Kadın	62	197,39	27,76	197,50	46,13	-2,290	0,022*
	Erkek	22	176,73	39,79	173,50	32,27		
Eğitim Sonrası	Kadın	58	187,71	30,55	189,00	39,81	-0,555	0,579
	Erkek	19	183,37	30,04	178,00	36,53		

$p<0,05$

Kadın öğrenciler eğitim sonrası yaratıcı drama dersine yönelik tutum ölçeğinden $\bar{x}=187,71\pm 30,55$ puan, erkek öğrenciler ise $\bar{x}=183,37\pm 30,04$ puan almıştır. Öğrencilerin cinsiyetlerine göre eğitim öncesi yaratıcı drama dersine yönelik tutum ölçeğinden elde ettikleri sayılar karşılaştırıldığında istatistiksel anlamda değişiklik görülmediği tespit edilmiştir ($p>0,05$). Cinsiyetlerine göre bakıldığında eğitim sonrası ölçekten elde ettikleri sonuçlar benzer bulunmuştur.

2.b: Öğretmen adaylarının yaratıcı dramaya yönelik tutumları eğitim öncesi ve eğitim sonrası aldıkları puanlarda yaşa göre bir değişiklik olmuş mudur?

Tablo 4.4.'te araştırmaya dahil olan katılımcıların yaşlarına bağlı olarak yaratıcı drama dersine yönelik tutum ölçeğinden eğitim öncesi ve sonrası elde ettikleri sayıların sonuçları, Kruskal-Wallis testi ile verilmiştir.

Tablo 4.4.

Öğrencilerin yaş gruplarına göre yaratıcı drama dersine yönelik tutum ölçeğinden eğitim öncesi ve sonrası aldıkları puanların karşılaştırılması

Uygulama	Yaş	n	$\bar{x}$	s	Medyan	Sıra Ort.	X ²	P
Eğitim Öncesi	16-20 yaş	21	201,00	20,29	199,00	48,86	1,919	0,383
	21-25 yaş	56	189,84	31,48	189,00	40,52		
	26-30 yaş	7	182,00	60,25	164,00	39,29		
Eğitim Sonrası	16-20 yaş	15	183,60	31,79	183,00	37,37	1,700	0,427
	21-25 yaş	59	186,19	29,87	187,00	38,58		
	26-30 yaş	3	210,67	30,99	217,00	55,33		

Araştırma katılan 16-20 yaş grubunda yer alan öğrenciler eğitim öncesinde yaratıcı drama dersine yönelik tutum ölçeğinden $\bar{x}=201,0\pm 20,29$ puan, 21-25 yaş grubunda yer alan öğrenciler $\bar{x}=189,84\pm 31,48$ puan, 26-30 yaş grubun öğrenciler ise $\bar{x}=182,00\pm 60,25$ puan almıştır. Öğrencilerin yaş gruplarına göre eğitim öncesinde yaratıcı drama dersine yönelik tutum ölçeğinden elde ettikleri neticelerin farklılığının istatistiksel anlamda anlamlı önemi olmadığı görülmüştür ($p>0,05$).

16-20 yaş aralığında bulunan öğrenciler eğitim sonrasında yaratıcı drama dersine yönelik tutum ölçeğinden $\bar{x}=183,60\pm 31,79$ puan, 21-25 yaş grubunda yer alan öğrenciler $\bar{x}=186,19\pm 29,7$ puan, 26-30 yaş grubun öğrenciler ise $\bar{x}=210,67\pm 30,99$ puan almıştır. Araştırmaya katılan öğrencilerin yaş gruplarına göre eğitim öncesinde yaratıcı drama dersine yönelik tutum ölçeğinden elde ettikleri neticelerin farklılığının istatistiksel anlamda manidar önemi olmadığı görülmüştür ($p>0,05$). Yaş gruplarına göre katılımcıların eğitim sonrasında ölçekten elde edilen sayı benzer bulunmuştur.

2.c: Öğretmen adaylarının yaratıcı dramaya yönelik tutumları eğitim öncesi ve eğitim sonrası aldıkları puanlarda bölümlere göre bir değişiklik olmuş mudur?

Katılımcıların eğitim aldıkları dallar itibarı ile yaratıcı drama dersine yönelik tutum ölçeğinden eğitim öncesi ve sonrası elde edilen sayıların değerlendirilmesi Mann-Whitney U testi neticeleri Tablo 4.5.'te sunulmuştur.

Tablo 4.5.

Öğrencilerin öğrenim gördükleri bölümlere göre yaratıcı drama dersine yönelik tutum ölçeğinden eğitim öncesi ve sonrası aldıkları puanların karşılaştırılması

Uygulama	Bölüm	n	$\bar{x}$	s	Medyan	Sıra Ort.	Z	P
Eğitim Öncesi	Okul öncesi Öğrt.	61	190,44	33,06	189,00	41,58	-0,562	0,574
	İşitme Eng. Öğrt.	23	196,04	30,95	200,00	44,93		
Eğitim Sonrası	Okul öncesi Öğrt.	57	185,61	29,08	183,00	38,39	-0,401	0,689
	İşitme Eng. Öğrt.	20	189,55	34,11	189,50	40,73		

Okul öncesi öğretmenliğinde okuyan öğrencilerin eğitim öncesi yaratıcı drama dersine yönelik tutum ölçeğinden $\bar{x}=190,44\pm 33,06$ puan aldığı, işitme engelliler öğretmenliğinde okuyan öğrencilerin $\bar{x}=196,04\pm 30,95$ puan aldığı görülmüştür. Öğrencilerin öğrenim gördükleri bölümlere göre eğitim öncesi yaratıcı drama dersine yönelik tutum ölçeğinden elde ettikleri sayıların karşılaştırılması sonucu istatistiksel olarak anlamlı görülmediği saptanmıştır ($p>0,05$). Okul öncesi öğretmenliğinde okuyan katılımcıların eğitim öncesi yaratıcı drama dersine yönelik tutum ölçeğinden aldıkları puanlar, işitme engelliler öğretmenliğinde okuyan katılımcılarla karşılaştırıldığında düşük olduğu görülse bile, bu farka istatistiksel olarak bakıldığında anlamlı bulunmamıştır.

Okul öncesi öğretmenliğinde okuyan öğrenciler eğitim sonrası yaratıcı drama dersine yönelik tutum ölçeğinden $\bar{x}=185,61\pm 29,08$ puan, işitme engelliler öğretmenliğinde okuyan öğrenciler ise $\bar{x}=189,55\pm 34,11$ puan almıştır. Öğrencilerin öğrenim gördükleri bölümlere göre eğitim öncesi yaratıcı drama dersine yönelik tutum ölçeğinden elde ettikleri sayılara bakıldığında önemli bir seviye farkı görülmemiştir ($p>0,05$).

2.d: Öğretmen adaylarının yaratıcı dramaya yönelik tutumları eğitim öncesi ve eğitim sonrası aldıkları puanlarda öğrenim gördükleri sınıfa göre bir değişiklik olmuş mudur?

Tablo 4.6.da çalışmaya alınan katılımcıların eğitim yaptıkları sınıflara bakılarak yaratıcı drama dersine yönelik tutum ölçeğinden eğitim öncesi ve sonrası elde ettikleri sayıların sonuçları değerlendirilmesi Kruskal-Wallis testi ile açıklanmıştır.

Tablo 4.6.

Öğrencilerin öğrenim gördükleri sınıflara göre yaratıcı drama dersine yönelik tutum ölçeğinden eğitim öncesi ve sonrası aldıkları puanların karşılaştırılması

Uygulama	Sınıf	n	$\bar{x}$	S	Medyan	Sıra Ort.	X ²	P
Eğitim Öncesi	İkinci sınıf	46	190,91	29,19	188,50	40,63	0,738	0,691
	Üçüncü sınıf	31	193,84	36,89	197,00	45,47		
	Dördüncü sınıf	7	190,71	36,18	200,00	41,64		
Eğitim Sonrası	İkinci sınıf	49	186,80	29,00	183,00	39,39	1,502	0,472
	Üçüncü sınıf	26	184,50	33,06	177,50	36,90		
	Dördüncü sınıf	2	210,50	27,58	210,50	56,75		

Araştırma katılan ikinci sınıfta okuyan öğrenciler eğitim öncesinde yaratıcı drama dersine yönelik tutum ölçeğinden $\bar{x}=190,91\pm 29,19$ puan, üçüncü sınıfta okuyan öğrenciler $\bar{x}=193,84\pm 36,89$ puan ve dördüncü sınıfta okuyan öğrenciler $\bar{x}=190,71\pm 36,18$ sayı elde etmiştir. Katılımcı bireylerin eğitim yaptıkları sınıf düzeyine göre yaratıcı drama dersine yönelik tutum ölçeğinden elde ettikleri sonuçlar karşılaştırıldığında istatistiksel anlamda önemsiz olduğu görülmüştür ($p>0,05$).

İkinci sınıf düzeyinde olan katılımcıların eğitim sonrasında yaratıcı drama dersine yönelik tutum ölçeğinden $\bar{x}=186,80\pm 29,0$ puan, üçüncü sınıfta okuyan öğrenciler $\bar{x}=184,50\pm 33,06$ puan, dördüncü sınıfta okuyan öğrenciler ise $\bar{x}=210,50\pm 27,58$ puan aldıkları görülmüştür. Çalışmaya dahil olan katılımcıların eğitim aldıkları sınıflar değerlendirildiğinde eğitim öncesinde yaratıcı drama dersine yönelik tutum ölçeğinden elde ettikleri sayılar karşılaştırıldığında istatistiksel anlamda bir farklılık olmadığı tespit edilmiştir ($p>0,05$). Dördüncü sınıf katılımcıların ölçekten elde ettikleri sayılar diğer katılımcılarla karşılaştırıldığında daha fazla olsa bile bu sonuç anlamsızdır.

2.e: Öğretmen adaylarının yaratıcı dramaya yönelik tutumları eğitim öncesi ve eğitim sonrası aldıkları puanlarda ailelerin yaşadığı yerleşim yerine göre bir değişiklik olmuş mudur?

Tablo 4.7.'de çalışmaya dahil olan bireylerin ailelerinin yaşadığı bölgeler itibari ile yaratıcı drama dersine tutum ölçeğinden eğitim öncesi ve sonrası elde edilen sayının farkını görmek için Kruskal-Wallis testi yapılmıştır.

Tablo 4.7.

Öğrencilerin ailelerinin yaşadığı yerleşim yerlerine göre yaratıcı drama dersine yönelik tutum ölçeğinden eğitim öncesi ve sonrası aldıkları puanların karşılaştırılması

Uygulama	Ailenin yaşadığı yer	n	$\bar{x}$	s	Medyan	Sıra Ort.	X ²	P
Eğitim Öncesi	Büyükşehir	19	195,58	35,52	193,00	45,16	1,749	0,626
	İl merkezi	15	193,73	42,15	200,00	46,77		
	İlçe	37	192,95	27,96	192,00	41,82		
	Kasaba/Köy	13	181,92	28,62	189,00	35,62		
Eğitim Sonrası	Büyükşehir	29	187,59	26,96	188,00	40,00	0,106	0,991
	İl merkezi	14	186,43	32,37	179,50	38,18		
	İlçe	21	185,57	30,42	183,00	38,81		
	Kasaba/Köy	13	186,46	37,83	174,00	37,96		

Tablo 4.7. incelendiğinde, ailesi büyükşehirde yaşayan öğrencilerin eğitim öncesinde yaratıcı drama dersine yönelik tutum ölçeğinden $\bar{x}=195,58\pm 35,52$ puan, ailesi il merkezinde yaşayan öğrencilerin $\bar{x}=193,73\pm 42,15$ puan, ailesi ilçede yaşayan öğrencilerin $\bar{x}=192,95\pm 27,96$ puan, ailesi kasaba/köyde yaşayan öğrencilerin $\bar{x}=181,92\pm 28,62$ puan aldıkları saptanmıştır. Çalışma konusuna dahil bireylerin ailelerinin yaşadığı bölgelere bakıldığında yaratıcı drama dersine tutum ölçeğin eğitim öncesi elde ettikleri sonuçlar karşılaştırdığında istatistiksel olarak anlamlı bir fark görülmemiştir ($p>0,05$).

Ailesi büyükşehirde yaşayan öğrencilerin eğitim sonrasında yaratıcı drama dersine yönelik tutum ölçeğinden $\bar{x}=187,59\pm 26,96$ puan, ailesi il merkezinde yaşayan öğrencilerin $\bar{x}=186,43\pm 32,37$ puan, ailesi ilçede yaşayan öğrencilerin $\bar{x}=185,57\pm 30,42$ puan, ailesi kasaba/köyde yaşayan öğrencilerin $\bar{x}=186,46\pm 37,83$ puan aldıkları tespit edilmiştir. Öğrencilerin ailelerinin yaşadığı yerleşim yerlerine göre yaratıcı drama dersine yönelik tutum ölçeğinden eğitim sonrası elde ettikleri puanların farkına bakıldığında istatistiksel anlamda değeri olmadığı görülmüştür.

($p>0,05$). Ailelerinin yaşamış oldukları yerleşim birimlerine bakılmaksızın öğrencilerin eğitim sonrası yaratıcı drama dersine yönelik tutum ölçeğinden aldıkları puanlar benzerdir.

2.f: Öğretmen adaylarının yaratıcı dramaya yönelik tutumları eğitim öncesi ve eğitim sonrası aldıkları puanlarda mezun oldukları lise türüne göre bir değişiklik olmuş mudur?

Çalışmaya alınan bireylerin mezun oldukları lise türüne bakarak yaratıcı drama dersine yönelik tutum ölçeğinden eğitim öncesi ve sonrası elde ettikleri sayıların farkını görmek için Kruskal-Wallis testi neticeleri Tablo 4.8.'de verilmiştir.

Tablo 4.8.

Öğrencilerin mezun oldukları lise türüne göre yaratıcı drama dersine yönelik tutum ölçeğinden eğitim öncesi ve sonrası aldıkları puanların karşılaştırılması

Uygulama	Mezun olunan lise türü	n	$\bar{x}$	S	Medyan	Sıra Ort.	Z	P
Eğitim Öncesi	Meslek lisesi	41	192,15	33,49	194,00	42,62	1,923	0,382
	Anadolu lisesi	27	197,15	27,63	195,00	46,35		
	Genel lise	16	182,81	36,88	178,50	35,69		
Eğitim Sonrası	Meslek lisesi	35	186,77	30,01	191,00	39,19	0,036	0,982
	Anadolu lisesi	26	185,50	30,65	180,50	38,37		
	Genel lise	16	188,19	32,18	175,50	39,63		

Araştırma katılan meslek lisesinden mezun olan öğrenciler eğitim öncesinde yaratıcı drama dersine yönelik tutum ölçeğinden $\bar{x}=182,15\pm 33,49$ puan, Anadolu lisesinden mezun olan öğrenciler $\bar{x}=197,15\pm 27,63$ puan ve genel liseden mezun olan öğrenciler $\bar{x}=182,81\pm 36,88$ puan almıştır. Araştırmaya katılan öğrencilerin mezun oldukları lise türüne bakarak eğitim öncesinde yaratıcı drama dersine yönelik tutum ölçeğinden elde edilen sayıların istatistiksel anlamda farka sahip olmadığı görülmüştür ($p>0,05$). Genel lise çıkışlı öğrencilerin yaratıcı drama dersine yönelik tutum ölçeğinden elde ettikleri sayılar öteki katılımcılara göre düşük görülmüşse de bunun anlamlı olmadığı tespit edilmiştir.

Meslek lisesinden mezun olmuş öğrenciler eğitim sonrasında yaratıcı drama dersine yönelik tutum ölçeğinden $\bar{x}=186,77\pm 30,01$ puan, Anadolu lisesinden mezun öğrenciler $\bar{x}=185,50\pm 30,65$ puan ve genel liseden mezun olan öğrenciler ise $\bar{x}=188,19\pm 32,18$ puan almıştır. Araştırmaya katılan öğrencilerin mezun oldukları lise

türüne bakarak eğitim öncesinde yaratıcı drama dersine yönelik tutum ölçeğinden elde edilen sayıların istatistiksel anlamda farka sahip olmadığı görülmüştür ($p>0,05$). Öğrenciler çıkışlı buldukları lise türüne bakılmaksızın yaratıcı drama dersine yönelik tutum ölçeğinden benzer puanlar almıştır.

BÖLÜM V

TARTIŞMA

Bu çalışmada eğitim öncesi ile sonrası arasında anlamlı bir fark bulunmamıştır. Oysa dersi alan öğrencilerin tutumlarına bir artış olması gerekmekeydi. Bunun nedeni; dersin üç ay gibi kısa bir süreyi kapsamaması, drama etkinliklerinde yeterli uygulamalara yer verilmemesinden veya drama eğitimcisinin öğretim yönteminden kaynaklanıyor olabilir. Bu araştırma, çalışmaya katılan öğretmen adaylarının yaratıcı drama dersine ilişkin tutumlarında, yaratıcı drama eğitimi öncesinde öğretmen adaylarının cinsiyetlerine göre kadınlar lehine manidar bir farklılık olduğunu göstermiştir. Bir başka söylemle, kadın öğretmen adaylarının eğitim öncesi tutum puanları, erkek öğrencilere kıyasla daha yüksektir. Alanyazın incelendiğinde Başçı ve Gündoğdu (2011) ile Altıntaş ve Kaya'nın (2012) çalışmalarında öğretmen adaylarının yaratıcı dramaya ilişkin tutumlarının cinsiyete göre farklılaştığı ve bu farklılığın kadınlar lehine olduğu görülmektedir. Buna göre araştırmanın bu bulgusu alanyazınla örtüşmektedir.

Bu çalışmada, çalışmaya katılan öğrencilerin yaratıcı drama dersine yönelik tutumlarında yaratıcı drama eğitimi sonrasında öğretmen adaylarının tutumlarında cinsiyetlerine göre anlamlı bir farklılık olmadığı görülmüştür. Çalışmanın bu bulgusu Bertiz (2005)'in çalışma sonuçlarıyla örtüşmektedir. Bertiz (2005) çalışmasında, fen bilgisi öğretmenliği programında okuyan aday öğretmenlerin yaratıcı dramaya ilişkin tutumlarını incelemiş; çalışma sonucunda yaratıcı drama tutum ölçeği ön test uygulamasında cinsiyet farkına göre öğrencilerin tutum puanlarında manidar bir farklılık olduğunu ancak son test puanlarında anlamlı bir farklılığın olmadığını saptamıştır. Ayrıca Oğuz Namdar (2016) ve Şahin (2017) çalışma sonuçlarına göre de cinsiyetin yaratıcı dramaya ilişkin tutum puanları üzerinde etkisi olmadığı saptanmıştır. Buna göre araştırmanın bu bulgusu alanyazınla paralellik göstermektedir.

Bu çalışmada, öğrencilerin yaş gruplarına göre eğitim öncesinde ve eğitim sonrasında yaratıcı drama dersine ilişkin tutum puanları ortalamaları arasındaki farkın anlamlı olmadığı görülmüştür. Alanyazın incelendiğinde Güven (2001), Yönel (2004) ve Yıldırım'ın (2011) çalışmalarında da Okul Öncesi Öğretmenliği

programına kayıtlı aday öğretmenlerin veya Okul Öncesi öğretmenlerinin yaşlarının yaratıcı dramaya ilişkin tutumlarını etkilemediği sonucuna ulaşılmıştır. Buna göre çalışmanın bu bulgusu diğer araştırma sonuçları ile örtüşmektedir.

Çalışmaya katılan öğrencilerin okudukları bölümlere göre eğitim öncesinde ve eğitim sonrasında yaratıcı drama dersine yönelik uygulanan ölçekten alınan puanlara bakıldığında farkın anlamlı olmadığı görülmüştür. Bu bulguya dayanarak okunan bölüm değişkeninin aday öğretmenlerin tutumlarında farklılık çıkarmadığı neticesine varılmıştır. Bu sonuç Yönel'in (2004) araştırma sonuçlarıyla örtüşmektedir.

Bu çalışmada öğretmen adaylarının sınıf düzeylerine göre eğitim öncesinde ve eğitim sonrasında yaratıcı drama dersine yönelik tutum ölçeğinden elde edilen sonuçlara bakarak anlamlı bir fark taşımadığı görülmektedir. Buna göre öğretmen adaylarının sınıf düzeyleri yaratıcı dramaya yönelik tutumlarını etkileyen bir değişken değildir. Çalışmanın bu bulgusu Yıldırım (2011) ve Altıntaş ve Kaya'nın (2012) araştırma sonuçlarıyla paralellik göstermektedir.

Araştırmanın bir diğer bulgusu çalışmaya katılan öğrencilerin ailelerinin yaşadığı yere göre eğitim öncesinde ve eğitim sonrasında yaratıcı drama dersine yönelik tutum ölçeğinden elde edilen sayılar arasındaki fark manidar düzeyde olmadığı görülmektedir. Çalışmanın bu bulgusu Yıldırım'ın (2011) çalışma sonuçlarıyla örtüşmektedir. Bu bulguya dayanarak, aday öğretmenlerinin ailelerinin yaşadığı bölgenin, öğrencilerin tutumlarında etkisi olmadığı yorumu yapılabilir. Ancak bu çalışmada yer alan katılımcıların aileleri çoğunlukla ilçede; bunu takiben büyükşehir ve il merkezinde yaşamakta iken çalışma grubunun çok küçük bir kısmının ailesi yaşamlarını kasaba/köyde sürdürmektedir. Bu sonucun sebebinin ailelerin çoğunlukla ilçede ya da il merkezinde yaşaması olduğu düşünülebilir.

Bu araştırmanın son bulgusu çalışmaya katılan öğrencilerin mezun oldukları lise türüne göre eğitim öncesinde ve eğitim sonrasında yaratıcı drama dersine yönelik tutum ölçeğindeki sonuçlara bakarak puanlar arasındaki farkın manidar olmadığını söyleyebiliriz. Alanyazın incelendiğinde, çalışmanın bu sonucunun Yönel (2004) ve Yıldırım'ın (2011) araştırma sonuçlarıyla paralellik gösterdiği görülmektedir.

BÖLÜM VI

SONUÇ VE ÖNERİLER

4.1.Çalışma Grubunun Yaratıcı Dramaya İlişkin Tutumlarına Ait Sonuçlar

1. Araştırma grubunun yaratıcı drama eğitimi öncesi ölçekten almış oldukları ortalama puanı 3,36 iken yaratıcı drama eğitimi sonrası puanlarının ortalaması 3,33'tür. Eğitim öncesi ve sonrası arasındaki bu puan düşüşü istatistiksel olarak anlamlı değildir.

Araştırma grubunun yaratıcı drama eğitimi öncesi ölçekten almış oldukları puanların standart sapması 1,11 iken yaratıcı drama eğitimi sonrası puanlarının standart sapması 1,17'dir. Buna göre yaratıcı drama eğitimi ile çalışma grubunun puanları daha değişken (heterojen) bir şekil almıştır ve bu değişim istatistiksel olarak anlamlıdır.

Araştırmaya katılan öğrencilerin eğitim öncesi ve sonrası yaratıcı drama dersine yönelik tutum ölçeğinden aldıkları puanlar incelendiğinde, genel olarak öğrencilerin ölçekte bulunan olumlu maddelere "katılıyorum" şeklinde, olumsuz maddelere ise "katılmıyorum" şeklinde yanıt verdikleri görülmüştür.

Araştırmaya katılan öğrenciler, yaratıcı drama dersine yönelik tutum ölçeğinden eğitim öncesinde $\bar{x}=191,98\pm 32,41$ puan ve eğitim sonrasında $\bar{x}=186,64\pm 30,29$ puan almıştır. Öğrencilerin eğitim öncesi ölçekten aldıkları en az alınan sayı toplamı 78, en fazla alınan sayı toplamı 246 iken; eğitim sonrası ölçekten aldıkları en düşük sayı toplamının 129, en fazla alınan sayı toplamı 249 olarak tespit edilmiştir.

2. Çalışmaya katılan öğrencilerin *eğitim öncesi* yaratıcı drama dersine yönelik tutum ölçeğinden aldıkları puanlar *cinsiyetlerine göre* istatistiksel olarak *anlamlı farklılık göstermiştir*. Kadın katılımcılara eğitim öncesi uygulanan ölçekten çıkan puan erkek katılımcılara nispeten daha yüksektir.

Çalışmaya katılan öğrencilerin *eğitimden sonra* yaratıcı drama dersine yönelik tutum ölçeğinden aldıkları puanlar *kadın erkek durumuna göre* bakıldığında istatistiksel anlamda değişiklik göstermediği saptanmıştır. Kadın

ve erkek öğrencilerin eğitim sonrası ölçekten aldıkları puanlar birbirine benzerdir.

Çalışmaya katılan öğrencilerin yaş gruplarına göre eğitim öncesinde ve eğitim sonrasında yaratıcı drama dersine yönelik tutum ölçeğinden aldıkları puanlar arasındaki farkın istatistiksel anlamda değişiklik göstermediği saptanmıştır.

Çalışmaya katılan öğrencilerin okudukları bölümlere göre eğitim öncesinde ve eğitim sonrasında yaratıcı drama dersiyle ilgili uygulanan ölçekten aldıkları sonuç istatistiksel anlamda değişiklik göstermediği saptanmıştır.

Çalışmaya katılan öğrencilerin sınıf düzeylerine göre eğitim öncesinde ve eğitim sonrasında yaratıcı drama dersiyle ilgili uygulanan ölçekten aldıkları sonuç istatistiksel anlamda değişiklik göstermediği saptanmıştır.

Çalışmaya katılan öğrencilerin ailelerinin yaşadığı yere göre eğitim öncesinde ve eğitim sonrasında yaratıcı drama dersiyle ilgili uygulanan ölçekten aldıkları sonuç istatistiksel anlamda değişiklik göstermediği saptanmıştır.

Çalışmaya katılan öğrencilerin mezun oldukları lise türüne göre eğitim öncesinde ve eğitim sonrasında yaratıcı drama dersiyle ilgili uygulanan ölçekten aldıkları sonuç istatistiksel anlamda değişiklik göstermediği saptanmıştır.

4.2. Öneriler

4.2.1. Araştırma Sonuçlarına Göre Aşağıdaki Öneriler Maddeler Halinde Sunulmuştur

1. Araştırma grubunun yaratıcı drama eğitimi öncesi ölçekten almış oldukları ortalama puanlar, yaratıcı drama eğitimi sonrası ortalama puanlardan daha düşük olduğu görülmüştür. Eğitim öncesi ve sonrası arasındaki bu puan düşüşü istatistiksel olarak anlamlı olmasa da bu düşüşün sebeplerinin araştırılması gerekmektedir.
2. Tutum puanlarındaki eğitim öncesinden eğitim sonrasına yaşanan düşüş için verilen yaratıcı drama eğitiminin etkililiğinin incelenmesi önerilebilir.
3. Yaratıcı drama dersinin içeriğinin değiştirilmesi ve ders saatinin arttırılması önerilebilir.
4. Drama dersini veren öğretim elemanlarının öğrencilerin derse katılımını sağlayacak şekilde derslerini işlemeleri önerilebilir.

5. Drama dersini okutacak ğretim elemanının drama eğitimi almış ve bu alanda birikimli-yetkin olması sağlanmalıdır.
6. Öğrencilerin drama ile ilgili kongre, alıştay veya seminer gibi etkinliklere katılması sağlanmalıdır.
7. Drama ile ilgilenen öğrencilerin gerekli kurslara yönlendirilmesi sağlanmalıdır.
8. Bu alışma Lefkoşa bölgesinde yalnızca okul öncesi ğretmenliği ve işitme engelliler ğretmenliği programında yapılmıştır. Benzer bir alışma KKTC’de diğer eğitim fakültesi programlarında da yapılabilir.
9. Yaratıcı drama dersi ile akademik başarı arasındaki ilişki araştırılabilir.
10. Yaratıcı drama dersinin uygulanışı ile ilgili deneysel çalışmalar yürütülebilir.
11. Yaratıcı drama eğitimi almış ve almamış gruplarda öğretmenlik mesleğinin çeşitli boyutları (z-yeterlilik vb.) araştırılabilir.
12. Çalışma grubunun tutumları bir sonraki sınıfta tekrar belirlenebilir ve önceki yıla kıyasla nasıl bir değişim gösterdikleri incelenebilir. Böylece ğrenciler hakkında daha fazla bilgi içeren boylamsal çalışmalar uygulanabilir.

KAYNAKLAR

- Adıgüzel, Ö. H. (2006). Yaratıcı drama kavramı, bileşenleri ve aşamaları. *Yaratıcı Drama Dergisi*, 1(1), 17-29.
- Adıgüzel, Ö. H. (2007). Yaratıcı drama (Okulöncesinde drama ve ilköğretimde drama) derslerine ilişkin tutum ölçeği geliştirilmesi. *Yaratıcı Drama Dergisi*, 1(2), 5 -12.
- Adıgüzel, Ö. (2010). *Tamer Levent'e armağan yaratıcı drama 1999-2002 yazılar*. Ankara: Naturel Yayıncılık.
- Akdemir, H. ve Karakuş, M. (2016). Yaratıcı drama yönteminin akademik başarı üzerine etkisi: Bir meta-analiz çalışması. *International Journal of Active Learning*, 1(2), 55-67.
- Akkocaoğlu Çayır, N. ve Erdoğan, T. (2015). Dramada planlama. T. Erdoğan (Ed.). *Okul öncesinden ilköğretime kuramdan uygulamaya drama* (s.109-130). Ankara: Eğiten Kitap Yayıncılık.
- Altıntaş, E. ve Kaya, H. (2012). Fen bilgisi öğretmen adaylarının drama yöntemiyle fen ve teknoloji dersinin işlenmesine yönelik öz-yeterlik ve tutumları. *Erciyes Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Dergisi*, 28(4), 287-295.
- Arieli, B. (2007). *theintegration of creative drama into science teaching* (Unpublished doctoral dissertation). College of Education in Kansas State University, Kansas.
- Atan, U. (2007). *Resim-iş öğretmeni yetiştirmede yaratıcı drama yönteminin grafik tasarımı derslerinde kullanılmasının erişimi, tutum ve kalıcılığa etkisi*(Yayımlanmamış doktora tezi). Gazi Üniversitesi, Ankara.
- Aykaç, M. ve Çakır İlhan, A. (2014). Çocuk edebiyatı metinleriyle kurgulanan yaratıcı drama etkinliklerinin konuşma becerilerine etkisi. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 47(1), 209-234.
- Başçı, Z. ve Gündoğdu, K. (2011). Öğretmen adaylarının drama dersine ilişkin tutumları ve görüşleri: Atatürk üniversitesi örneği. *İlköğretim Online*, 10(2), 454-467.

- Batdı, V. ve Batdı, H. (2015). Effect of creative drama on academic achievement: A meta-analytic and thematic analysis. *Educational Sciences: Theory&Practice*, 15(6), 1459-1470.
- Ceylan, Ş. ve Ömeroğlu, E. (2011) Okul öncesi eğitimi öğretmenliği programındaki öğrencilerin ve dersi veren öğretim elemanlarının okul öncesi eğitimde drama dersine karşı tutumlarının incelenmesi. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 12(4), 225-242.
- Chiriga, L. J. (1997). *Creative dramatics as an effective strategy* (Unpublished master thesis). University of Virginia, USA.
- Çelikkaya, T. (2014). The views and suggestions of soviat studies teachers about the implementation of drama method. *Educational Research and Review*, 9(15), 523-530.
- Çetingöz, D. (2012). Okulöncesi öğretmen adaylarının yaratıcı drama yöntemini kullanmaya yönelik özyeterlikleri. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 42, 131-142.
- Duatepe, A. ve Akkuş, O. (2006). Yaratıcı dramanın matematik eğitiminde kullanılması: Kümeler alt öğrenme alanında bir uygulama. *Yaratıcı Drama Dergisi*, 1(1), 89-97.
- Freeman, G. D., Sullivan, K. ve Fulton, C. R. (2003). Effects of creative drama on self concept, social skills, and problem behavior. *The Journal of Educational Research*, 96(3), 131-138.
- Güneysu, S. (2002). Eğitimde drama. H. Ö. Adıgüzel (Ed.). *Prof. Dr. İnci San'a armağan yaratıcı drama* (s. 95-101). Ankara: Naturel Yayıncılık.
- Güven, G. (2001). Okul Öncesi Eğitimde Drama Liderlerinin Anaokulu Öğretmenlerinin ve Anne-Babaların Eğitimde Drama Çalışmaları Hakkındaki Görüşleri.(Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Gazi Üniversitesi. Ankara.
- Hamurcu, H. (2009). Attitudes of class teacher department students towards drama. *E-Journal of New World Sciences Academy*, 4(4), 1257-1273.

- Karabağ, G. (2014). Tarih öğretmen adaylarının yaratıcı dramaya yönelik tutumları. *Gazi Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 35(1), 27-46.
- Karasar, N. (2013). *Bilimsel araştırma yöntemleri*. Ankara: Nobel Yayıncılık
- Kaya, N. B. (2010). Examination on self-efficacy of thepre-service teachers of classroom teacher and pre-school teacher according to creative drama method. *Procedia Social and Behavioral Sciences*,2, 4533–4539.
- Kocaman P., Dolmacı, M. ve Bur B. (2013). Identifying and comparing the attitudes of 1st, 2nd, 3rd and 4th grade elt students towards drama activities. *Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, Özel Sayı, 200-212.
- McCaslin, N. (2016). *Creative drama in the classroom and beyond* (P. Özdemir Şimşek, Çev.). Ankara: Nobel Yayıncılık. (2006).
- Metinnam, İ. ve Özen, Z. (2016). Bir öğretim yöntemi (aracı) olarak drama. P. Özdemir Şimşek (Ed.). *Yaratıcı drama sınıf içinde ve dışında* (s. 256-279). Ankara: Nobel Yayıncılık.
- Okvuran, A. (1994). Çağdaş insanı yaratmada yaratıcı drama eğitiminin önemi ve empatik beceri ve empatik eğilim düzeylerine etkisi. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*,21(1), 185-194.
- Okvuran, A. (2000). *Yaratıcı dramaya yönelik tutumlar* (Yayımlanmamış doktora tezi). Ankara Üniversitesi, Ankara.
- Oğuz, A. ve Altun, E. (2011, Nisan). Öğretmen adaylarının yaratıcı dramaya yönelik tutumları ile empatik eğilim düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi. <http://www.iconte.org/FileUpload/ks59689/File/269.pdf> adresinden elde edildi.
- Oğuz, A. ve Altun, E. (2013). Yaratıcı drama uygulamalarının öğretmen adaylarının yaratıcı dramaya yönelik tutumlarına ve utangaçlık düzeylerine etkisi. *International Journal of Social Science*, 6(6), 37-52.
- Oğuz N. A. (2016). Sınıf öğretmeni adaylarının drama dersine yönelik tutumları ve görüşleri. *Turkish Journal of Teacher Education*, 5(2), 145-154.

- Saçlı, F. (2013). *Yaratıcı drama eğitiminin aday beden eğitimi öğretmenlerinin eleştirel düşünme becerileri ve eğilimleri üzerine etkisi* (Yayımlanmamış doktora tezi). Hacettepe Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- San, İ. (1990). Eğitimde yaratıcı drama. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 23(2), 573-582.
- San, İ. (1991). Yaratıcı drama – eğitsel boyutları. H. Ö. Adıgüzel (Ed.). *Yaratıcı drama*(s. 81-90). Ankara: Naturel Yayıncılık
- San, İ. (1996) Yaratıcılığı geliştiren bir yöntem ve yaratıcı bireyi yetiştiren bir disiplin: Eğitsel yaratıcı drama. *Yeni Türkiye Dergisi*.2(7), 148-160.
- San, İ. (2002). Eğitimde yaratıcı drama. Adıgüzel, H. Ö. (Ed.). *Yaratıcı drama* (s. 46 57). Ankara: Naturel Yayıncılık
- Selçioğlu Demirsöz, E. (2010). *Yaratıcı dramanın öğretmen adaylarının demokratik tutumları, bilişüstü farkındalıkları ve duygusal zekâ yeterliliklerine etkisi*(Yayımlanmamış doktora tezi). Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.
- Sherif, M. &Sherif, C. W. (1996). *Sosyal Psikolojiye Giriş II* (Mustafa Atakay ve Aysun Yılmaz, Çev.). İstanbul: Sosyal Yayınları. (1996).
- Şahin, A. (2017). Comparing the perceptions and self-efficacy skills of primary school teachers who have taken drama courses to those who have not in terms of use of drama as a teaching technique. *Bayburt Eğitim Fakültesi Dergisi*, 12(23), 353-365.
- Türk Dil Kurumu. (2018). Büyük Türkçe Sözlük. http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_bts&view=bts&kategori1=veritbn&kelimesec=107568 adresinden elde edildi.
- Temizkan, M. (2008). Türkçe öğretmeni adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları üzerine bir araştırma. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 6(3). 461-486.
- Tuluk, N. (2004). Yaratıcı Drama. *Pivolka*, 3(15), 10-12.

- Ulubey, Ö. ve Toraman, Ç. (2015). Yaratıcı drama yönteminin akademik başarıya etkisi: Bir meta-analiz çalışması. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 12(32), 195-220.
- Ülker Erdem, A., Aydos, E. H. ve Gönen, M. (2017). Okul öncesi eğitim ortamlarında yaratıcı drama kullanımı: Öğretmenler ve öğretmen adayları perspektifinden bir inceleme. *Hasan Ali Yücel Eğitim Fakültesi Dergisi*, 14-1(27), 409-424.
- Ünal, E. (2004). Celal Bayar Üniversitesi eğitim fakültesi sınıf öğretmenliği bölümünde öğrenim gören son sınıf öğrencilerinin ilköğretimde drama derslerine ilişkin tutumları. *Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*. 5(2), 1-15.
- Üstündağ, T. (1994) Günümüz eğitiminde dramanın yeri. *Yaşadıkça Eğitim*, 37, 7-10.
- Üstündağ, T. (1998). Yaratıcı drama eğitim programının öğeleri. *Eğitim ve Bilim*, 22(107), 28-35.
- Üstündağ, T. (2007). Dramada Program Geliştirme. A. Öztürk (Ed.). *İlköğretimde drama* (s. 49-73). Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi Yayınları
- Yıldırım, Y. (2011). *Okul öncesi eğitimi öğretmen adaylarının yaratıcı drama dersine ilişkin tutumlarının incelenmesi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Selçuk Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Konya.
- Yönel, A. (2004). Okul Öncesi Eğitim Öğretmenlerinin Yaratıcı Dramaya Yönelik Tutumlarının İncelenmesi (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Konya.
- Yurdakul, B. ve Demirel, Ö. (2007). Yapılandırmacı öğrenme yaklaşımının öğrenenlerin üstbiliş farkındalıklarına katkısı. *Uluslararası Eğitim Programları ve Öğretim Çalışmaları Dergisi*, 1(1), 71-85.

EKLER

EK A: GÖNÜLLÜ KATILIM FORMU VE KİŞİSEL BİLGİ FORMU

EK B: YARATICI DRAMA DERSİNE YÖNELİK TUTUM ÖLÇEĞİ

EK C: ÖLÇEK İÇİN ALINAN İZİN

EK D: ETİK KURUL İZİN YAZISI

EK E: TURNİTİN ÇIKTISI

EK A: GÖNÜLLÜ KATILIM FORMU VE KİŞİSEL BİLGİ FORMU

Değerli Öğretmen Adayları,

Yakın Doğu Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Eğitimde Yaratıcı Drama Anabilim Dalı’da gerçekleştirilmekte olan (KKTC’deki Öğretmen Adaylarının Yaratıcı Drama Dersine İlişkin Tutumları) adlı yüksek lisans tezi için sizin görüşlerinize ihtiyaç duyulmaktadır. Aşağıda, Yaratıcı Drama dersine ilişkin tutumlarına yönelik vereceğiniz yanıtlar yüksek lisans tez çalışması için veri kaynağı oluşturacaktır.

İlginiz ve yardımlarınız için teşekkür ederim.

Aysun Gürsoy

Yakın Doğu Üniversitesi

Eğitimde Yaratıcı Drama

Yüksek Lisans Öğrenci

e-mail: gursoyaysun1@gmail.com

KİŞİSEL BİLGİ FORMU

Cinsiyetiniz: Kadın Erkek

Yaşınız: 16-20 21-25 26-30 31 ve üstü

Üniversiteniz: .....

Fakülteniz: .....

Bölümünüz: .....

Sınıfınız: 2. Sınıf 3. Sınıf 4. Sınıf

Ailenizin Yaşadığı Şehir:

Büyükşehir İl merkezi İlçe Kasaba-Köy Diğer

Mezun Olduğunuz Lise:

Meslek lisesi Anadolu Lisesi Genel Lise Kolej Diğer

EK B: YARATICI DRAMA DERSİNE YÖNELİK TUTUM ÖLÇEĞİ

Madde No	Yaratıcı Drama Dersine Yönelik Tutum Ölçeği	Tamamen Katılıyorum	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	Hiç Katılmıyorum
1	Yaratıcı drama dersinden hoşlanmam.					
2	Yaratıcı drama dersinin, katılımcıların davranışlarında olumlu değişikliklere neden olduğunu sanıyorum.					
3	Yaratıcı drama dersinin bende herhangi bir değişiklik oluşturduğunu sanmıyorum.					
4	Yaratıcı drama dersinde duyguların ifade edilmesi rahatsız edicidir					
5	Yaratıcı drama dersi katılımcıların hayal gücünü geliştirir.					
6	Yaratıcı drama dersi, katılımcıların sözlü iletişim becerilerini geliştirir.					
7	Yaratıcı drama dersi, katılımcıların kendini ifade etme becerilerini geliştirir.					
8	Katılımcılar yaratıcı drama derslerindeki uygulamaların sonunda neler hissettiklerinin sorulmasından hoşlanmazlar.					
9	Yaratıcı drama dersi, beden dilini etkin kullanma becerisini artırmaz.					
10	Yaratıcı drama dersinden sonra insanlar daha demokratik davranırlar.					
11	Yaratıcı drama dersi kişinin kendine olan güven duygusunu geliştirir.					
12	Yaratıcı drama dersi kişinin kendine olan saygısını artırır.					
13	Yaratıcı drama dersi, bireyin empatik becerilerini geliştirir.					
14	Yaratıcı drama dersi bireyin olaylara çok yönlü bakmasını sağlar.					
15	Yaratıcı drama dersinde insanlar doğaçlama yapmaktan çekinirler.					
16	Yaratıcı drama karşı cinsi daha iyi tanımayı sağlar.					
17	Yaratıcı drama dersi, bireyin başkalarının varlığını kabul etmesini sağlar.					
18	İnsanlar yaratıcı drama dersine çok istekli					

	bir şekilde girerler.					
19	Yaratıcı drama dersinin insanlara toplumsal duyarlılık kazandırdığını düşünüyorum.					
20	Yaratıcı drama dersi bireyin hoşgörülü olmasını sağlar.					
21	Yaratıcı drama dersinde katılımcılar dikkatlerini yoğunlaştırmakta zorlanırlar.					
22	Yaratıcı drama dersi kişinin sosyalleşmesine katkıda bulunmaz.					
23	Yaratıcı drama dersi, bireyin kendini tanımasına katkıda bulunur.					
24	Yaratıcı drama dersi, katılımcıların bireysel farklılıkların önemini anlamalarını sağlar.					
25	Yaratıcı dramanın diğer derslerde bir öğretim yöntemi olarak kullanılabileceğine inanmıyorum.					
26	Yaratıcı drama dersinde yapılan dokunma duyusuyla ilgili çalışmaların katılımcıları rahatsız ettiğini düşünüyorum.					
27	Yaratıcı drama, eğlenceli bir derstir.					
28	Öğretmen adaylarının yaratıcı drama dersi almaları gereklidir.					
29	Programlarda, yaratıcı drama dersine bir yarıyıl değil, birkaç yarıyıl verilmelidir.					
30	30.Katılımcıların, yaratıcı drama dersinden hemen sonra özgün drama oturumları tasarladıklarını sanıyorum.					
31	Yaratıcı dramaya ayrılan sürenin zaman kaybı olduğunu sanıyorum.					
32	Yaratıcı dramaya eğitimin her kademesinde yer verilmelidir.					
33	33. Yaratıcı drama dersi yaşamla doğrudan ilişkilidir.					
34	Yaratıcı drama dersinin insan ilişkilerini olumlu yönde etkilediğini düşünüyorum.					
35	Yaratıcı drama dersinde yapılan ısınma çalışmaları çokta önemli değil.					
36	Yaratıcı drama dersinde yapılan canlandırmaların gerekliliğine inanıyorum.					
37	Yaratıcı drama dersinde yapılan değerlendirme amaçlı paylaşımlar sıkıcıdır.					
38	Yaratıcı drama dersindeki rahatlama çalışmalarının etkili olmadığını düşünüyorum.					
39	Yaratıcı drama dersinde işbirliği yaparak					

	çalışmak katılımcıları huzursuz etmektedir.					
40	Yaratıcı drama sürecinin katılımcıların günlük yaşamını etkilemediğini düşünüyorum.					
41	Yaratıcı drama dersi, biz bilincinin oluşmasını sağlar.					
42	Yaratıcı drama dersinde verilen ödevler sıkıcıdır.					
43	Yaşamda karşılaşılan her durum, yaratıcı drama sürecinde ele alınabilir.					
44	Yaratıcı drama, ders dışı bir etkinlik olarak öğretilbilir, programda ayrı bir ders olarak yer almasına gerek yoktur.					
45	Yaratıcı drama dersinde aktif katılım önemli değildir.					
46	Gelecekte, yaratıcı drama alanında akademik çalışmalar yapmak isterim.					
47	Yaratıcı drama ile ilgili yayınları izlerim/okurum.					
48	Değişik meslek gruplarındaki yaratıcı drama uygulamaları ilgimi çekmiyor.					
49	Yaratıcı drama başlı başına bir disiplindir.					
50	Yaratıcı dramanın farklı disiplinlerle ilişkisini önemli bulurum.					

EK C: ÖLÇEK İÇİN ALINAN İZİN

Gönderen: Aysun Gursoy<gursoyaysun1@gmail.com>

Tarih: 17 Kasım 2017 22:08

Konu: Ölçek izni

Alıcı: omeradiguzel@gmail.com

Sayın Ömer ADIGÜZEL,

Ben Yakın Doğu Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Eğitimde Yaratıcı Drama programında yüksek lisans yapmaktayım. Sizin tarafınızdan geliştirilen "Yaratıcı Drama Dersine Yönelik Tutum Ölçeği"ni yüksek lisans tezimde kullanmak için izninizi istiyorum.

Saygılarımla.

Aysun Gürsoy

Gönderen: omeradiguzel<omeradiguzel@gmail.com>

Tarih: 3 Aralık 2017 21:59

Konu: Re: Ölçek izni

Alıcı: Aysun Gursoy<gursoyaysun1@gmail.com>

Sayın Gursoy,

Çalışmanız tamamlandıktan sonra bir örneğini tarafıma göndermeniz taahhütü ile ölçeği memnuniyetle kullanabilirsiniz.

Selamlarımla...

Ömer Adıgüzel

EK D: ETİK KURUL İZİN YAZISI

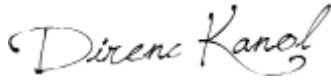
30.03.2018

Sayın Aysun Gürsoy

Bilimsel Araştırmalar Etik Kurulu'na yapmış olduğunuz YDÜ/EB/2018/56 proje numaralı ve **“Öğretmen Adaylarının Yaratıcı Drama Dersi İle İlgili Görüşleri”** başlıklı proje önerisi kurulumuzca değerlendirilmiş olup, etik olarak uygun bulunmuştur. Bu yazı ile birlikte, başvuru formunuzda belirttiğiniz bilgilerin dışına çıkmamak suretiyle araştırmaya başlayabilirsiniz.

Doçent Doktor Direnç Kanol

Bilimsel Araştırmalar Etik Kurulu Raportörü

Not: Eğer bir kuruma resmi bir kabul yazısı sunmak istiyorsanız, Yakın Doğu Üniversitesi Bilimsel Araştırmalar Etik Kurulu'na bu yazı ile başvurup, kurulun başkanının imzasını taşıyan resmi bir yazı temin edebilirsiniz.

Özgeçmiş

Adı Soyadı: Aysun GÜRSOY
Doğum Yeri: Osmaniye, Türkiye
Doğum Tarihi: 04 / 05 / 1969
Medeni Durumu: Evliyim, iki kızım var.

Öğrenim Durumu

Derece	Okulun Adı
İlköğretim İlkokulu, Türkiye	Mehmet Akif Ersoy İlkokulu, Yıldırım Beyazıt
Orta Okul Lise Türkiye	12 Haziran Ortaokulu Şair Nefi Ortaokulu, Türkiye Erzurum Atatürk Lisesi, Kahramanmaraş Lisesi,

Lisans Ankara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Fakültesi, Eğitimde Psikolojik Hizmetler Bölümü Ankara, Türkiye

İş Deneyimi

Trabzon Anadolu Lisesi, Türkiye
Bekir Paşa Lisesi, Demokrasi Orta Okulu, Sedat Simavi Endüstri Meslek Lisesi, KKTC

İletişim

Tel: 0 542 8566622

Adres: Güleriyüz sok. No:4 Gönyeli / LEFKOŞA

EK E: TURNİTİN ÇIKTISI

TEZ

ORIGINALITY REPORT

9%	7%	4%	4%
SIMILARITY INDEX	INTERNET SOURCES	PUBLICATIONS	STUDENT PAPERS

PRIMARY SOURCES

1	Submitted to Istanbul Aydin University Student Paper	1%
2	acikerisim.selcuk.edu.tr:8080 Internet Source	1%
3	docs.neu.edu.tr Internet Source	1%
4	dergipark.ulakbim.gov.tr Internet Source	1%
5	www.researchgate.net Internet Source	<1%
6	ÜNAL, Elif. "Celal Bayar Üniversitesi Eğitim Fakültesi Sınıf Öğretmenliği Bölümünde Öğrenim Gören Son Sınıf Öğrencilerinin İlköğretimde Drama Dersine İlişkin Tutumları", Trakya Üniversitesi, 2004. Publication	<1%
7	Submitted to Hacettepe University Student Paper	<1%

www.narsanat.com